

RAPORT Z WIZYTACJI

(ocena programowa)

**dokonanej w dniach 13-14 października 2012 r. na kierunku „administracja”
prowadzonym w ramach obszaru nauk społecznych na poziomie studiów pierwszego
i drugiego stopnia realizowanych na Wydziale Prawa i Administracji Wyższej Szkoły
Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu w formie studiów stacjonarnych i
niestacjonarnych o profilu ogólnoakademickim**

przez zespół oceniający Polskiej Komisji Akredytacyjnej w składzie:

przewodniczący:

dr hab. Krzysztof Szewior – członek PKA,

członkowie:

prof. dr hab. Stanisław Wrzosek – członek PKA,

dr Zbigniew Markwart – ekspert PKA,

Artur Gawryszewski – ekspert formalno – prawny,

Tomasz Kocoł – przedstawiciel PSRP.

Krótką informacją o wizytacji

Polska Komisja Akredytacyjna po raz pierwszy oceniała jakość kształcenia na kierunku „administracja” prowadzonym na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia na Wydziale Prawa i Administracji Wyższej Szkoły Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu. Wizytacja została przeprowadzona z inicjatywy PKA. Wizytacja została przygotowana i przeprowadzona zgodnie z obowiązującą procedurą. Raport Zespołu Oceniającego został opracowany na podstawie przedłożonego przez Uczelnię raportu samooceny oraz przedstawionej w toku wizytacji dokumentacji, spotkań i rozmów przeprowadzonych z władzami Uczelni oraz Wydziału, pracownikami i studentami ocenianego kierunku oraz lektura pracy studenckich i hospitacja zajęć. Władze Uczelni i Wydziału stworzyły bardzo dobre warunki do pracy Zespołu Oceniającego PKA.

Załącznik nr 1 Podstawa prawna wizytacji

Załącznik nr 2 Szczegółowy harmonogram przeprowadzonej wizytacji uwzględniający podział zadań pomiędzy członków zespołu oceniającego

1. Koncepcja rozwoju ocenianego kierunku formułowana przez jednostkę

Wyższa Szkoła Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu została utworzona na mocy decyzji nr DSW-3-4001-609/JP/04 Ministra Edukacji Narodowej i Sportu z dnia 23 lipca 2004 r. Wraz z utworzeniem Uczelni, uzyskano uprawnienia do prowadzenia kształcenia na poziomie studiów pierwszego stopnia na dwóch kierunkach studiów: „pedagogika” z jedną specjalnością pedagogika społeczna z komunikacją interpersonalną oraz „administracja” w specjalności bezpieczeństwo publiczne z detektywistyką. Uprawnienia do prowadzenia

kształcenia na poziomie studiów drugiego stopnia uzyskano na podstawie decyzji nr MNiSW-DNS-WUN-6022-8801-3/IŻ/11 Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 3 lutego 2011 r.

Obecnie na kierunku „administracja” na poziomie studiów pierwszego stopnia kształcenie prowadzone jest w następujących specjalnościach: administracja publiczna, administracja publiczna w gospodarce, administracja w wymiarze sprawiedliwości, bezpieczeństwo i porządek publiczny oraz detektywistyka, a w przypadku studiów drugiego stopnia: administracja publiczna w systemie organów ochrony prawnej, administracja w wymiarze sprawiedliwości oraz bezpieczeństwo i porządek publiczny.

W związku z nowelizacją ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym, władze uczelni podjęły działania, które miały na celu opracowanie nowych programów studiów, tak aby spełniały one wymogi Krajowych Ram Kwalifikacji, czego efektem jest uchwała Senatu (193/2012 z dnia 22 lutego 2012 r.), który działając na podstawie art. 6 ust. 4 powyższej ustawy oraz § 16 pkt. 3 Statutu Uczelni, zatwierdził efekty kształcenia między innymi na kierunku „administracja” na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia.

Oceniany kierunek studiów przypisano do obszaru kształcenia w zakresie nauk społecznych.

1)

Ocena powiązania założonej koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku z misją Uczelni oraz ze strategią jednostki

Uchwała Senatu Uczelni nr 190/2012 z 25 stycznia 2012 roku zatwierdza wizję i misję szkoły na lata 2012 – 2015. Realizację uchwały powierza się rektorowi i dziekanom wydziału. Uchwała Senatu nr 204/2012 z 25 kwietnia 2012 roku zatwierdza Strategię rozwoju WSPiA na lata 2012 – 2015 wraz z celami strategicznymi i operacyjnymi (uchwała nr 164/2011 z września 2011 roku). Powyższe uchwały zostały poprzedzone powołaniem stosownych zespołów ds. opracowania strategii (uchwała nr 165/2011). Zespół liczył 14 osób (w tym pracownicy naukowcy i przedstawiciel studentów). Uchwała 11/2012 powołała do życia Zespół ds. Opracowania celów strategicznych Strategii rozwoju WSPiA na lata 2012-2015. W jego ramach powołano 7 zespołów roboczych: ds. kształcenia, badań naukowych, rozwoju kadry, infrastruktury, współpracy z otoczeniem, działalności studenckiej, budowania wizerunku, zarządzania uczelnią. Procedura budowania Strategii podlegała konsultacjom z pracownikami naukowymi (podobnie jak poprzednia „Wizja rozwoju WSPiA do roku 2014 – w 10-lecie jej działalności”).

Strategia rozwoju obejmuje następujące kierunki działania: kształcenie, prowadzenie badań naukowych, tworzenie kadry pracowniczej, zbudowanie infrastruktury, otwartość na współpracę z otoczeniem, studentami i ich ciałami przedstawicielskimi, budowanie wizerunku uczelni w środowisku oraz partycypacyjnego systemu zarządzania. Za nadrzędny cel uznano maksymalizację poziomu jakości pracy we wszystkich ww. obszarach. Istotą wizji jest myśl P.F. Bruckera – tworzenie własnej przyszłości..., w duchu universitas. Za priorytety uznano wiedzę, sukces, praktykę, innowację, aktywność. Strategia zawiera szczegółowe cele strategiczne i operacyjne i zasadnie przyporządkowuje je. Szczegółowy plan przewiduje także podział odpowiedzialności i terminy realizacji.

Zawarte w Strategii elementy odnoszą się do różnych sfer aktywności szkoły wyższej i podmiotów w niej uczestniczących. Uczelnia chce stworzyć w lokalnym środowisku akademickim jak najlepsze warunki rozwoju studentom i kadrze naukowej oraz pozytywnie oddziaływać na otoczenie.

Oceniany kierunek studiów mieści się w prezentowanym myśleniu o rozwoju uczelni i jej poszczególnych obszarów, zarówno w sferze aktywności dydaktycznej, jak i naukowej. Odpowiada także potrzebom otoczenia i w tym sensie koresponduje jednocześnie z wymogami prawa oraz społecznym oczekiwaniem. Zbieżność pomiędzy koncepcją kształcenia a przesłaniem działalności zachodzi także na poziomie szczegółowej oferty dydaktycznej czy poziomach nauczania.

Ujawnia się pewien rozdźwięk pomiędzy przyjętymi programami kształcenia w profilu ogólnoakademickim a praktycznymi specjalnościami czy silnym akceptowaniem powiązań z rynkiem pracy i otoczeniem gospodarczym Uczelni.

Ocena stopnia różnorodności i innowacyjności oferty kształcenia oraz możliwości jej elastycznego kształtowania

Na kierunku administracja wyższe roczniki studentów realizują programy oparte na standardach kształcenia, studenci rocznika 2012/2013 są nauczani na podwalinach KRK.

Uczelnia oferuje na poszczególnych poziomach kształcenia bogatą paletę ścieżek kształcenia. Zróżnicowanie ujawnia się także w treściach i efektach kształcenia oraz oferowanych specjalnościach. Efekty kształcenia pozostają w zgodzie z tożsamością kierunku studiów, stare programy zakresem odpowiadają wymogom określonym w przepisach prawa.

Oferta kształcenia jest modyfikowana, czym potwierdza się fakt uwzględniania rodzących się potrzeb społecznych. Stwierdzono jednak „nieprzystawalność” specjalności detektywistycznej do realizowanej koncepcji kształcenia na kierunku administracja.

Oferta dydaktyczna jest elastycznie kształtowana, chociażby poprzez specjalności na poszczególnych poziomach, przedmioty do wyboru, zajęcia seminaryjne.

Za wzbogacające należy uznać wybrane formy dydaktyczne zajęć, przy udziale podmiotów zewnętrznych (w tym przedstawicieli biznesu, zawodów prawniczych, urzędów i instytucji wymiaru sprawiedliwości). Innowacyjność dydaktyczna wynika ponadto z prowadzenia ukierunkowanych badań naukowych.

2).

Ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów, w tym określenia celów i efektów kształcenia, oraz w procesie jej dostosowywania do zmieniających się potrzeb zewnętrznych i uwarunkowań wewnętrznych

Senat Wyższej Szkoły Pedagogiki i Administracji w Poznaniu (dalej jako: **WSPiA, Uczelnia**) w dniu 22 lutego 2012 roku uchwałą nr 193/2012 zatwierdził efekty kształcenia na kierunku administracja zarówno na poziomie studiów pierwszego jak i drugiego stopnia. Efekty kształcenia zostały opracowane zgodnie z wymogami rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego (dalej jako: **MNiSW**) z dnia 2 listopada 2011 r. w sprawie

Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego. Uczelnia nie przedstawiła dokumentów świadczących o przygotowaniu jednej, spójnej koncepcji kształcenia. Uczelnia nie przedstawiła dokumentów świadczących o udziale interesariuszy zewnętrznych w procesie formułowania efektów kształcenia. W odpowiedzi na zadane pytanie dotyczące udziału interesariuszy zewnętrznych Prorektor ds. studenckich odpowiedziała, że co prawda pracodawcy nie uczestniczyli w procesie opracowania efektów kształcenia, jednak większość członków zespołu przygotowującego efekty kształcenia poza pracą na Uczelni zajmuje się działalnością zawodową i może reprezentować stanowisko pracodawcy.

W pracach dotyczących ustalania koncepcji kształcenia na kierunku „administracja” na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, a także nad modyfikacją obecnie realizowanych planów studiów zaangażowani są pracownicy naukowo-dydaktyczni, a także pozostali pracownicy co przekłada się na wzrost aktywności w tym zakresie. Aktywność studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej widoczna jest podczas realizacji projektów badawczych czy udziału w konferencjach w których to, biorą udział również przedstawiciele organów administracji publicznej (państwowej oraz samorządowej), a także centralnych i naczelnych organów państwa (RPO czy RPD). Koncepcja kształcenia również jest wynikiem pracy zespołu ds. Opracowania Celu Strategicznego. W roku akademickim 2011/2012 (5 października 2011 r., 4 grudnia 2011 r., oraz 24 lutego 2012 r.) odbyły się spotkania władz Wydziału z pracownikami nauko-dydaktycznymi, które miały na celu dostosowania kształcenia do wymogów ustawy oraz wzrost jakości kształcenia.

Szkoła wykazuje umiarkowaną aktywność w obszarze kontaktów z otoczeniem pozauczelnianym będącym zapleczem dla realizacji praktyk studenckich i konsultacji programowych. Zestawienie instytucji pokazuje otwarcie WSPiA, czym nie tylko czyni zadość wymogom prawa ale podnosi efektywność kształcenia. Do instytucji tych można zaliczyć izbę radców prawnych, urzędy powiatowe, gminne, izby gospodarcze. Przedstawione umowy porozumień o współpracy zawierają wskazanie celu tejże kooperacji, odnoszącego się do dydaktyki, konferencji naukowych, projektów, promocji. Zakładają one także zaangażowanie w inicjatywy służące lepszemu diagnozowaniu regionu, jego potrzeb i szans rozwoju, wspieraniu potrzeb lokalnych społeczności, podnoszeniu kwalifikacji o wykształcenia ludności.

Umowy z partnerami zewnętrznymi przewidują propozycję tematów prac dyplomowych zamawianych magisterskich (np. z Grodziska wielkopolskiego, WIB, Urzędu Miejskiego w Nowym Tomysłu). Za ciekawą inicjatywę roku 2012 należy uznać konkurs ogłoszony przez Okręgową Izbę Radców Prawnych w Poznaniu – „Dlaczego chcę zostać aplikantem radcowskim”.

Ocena końcowa 1 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Uczelnia rzetelnie opracowała misję i strategię rozwoju, odnoszące się do wszystkich obszarów funkcjonowania szkoły wyższej. Czyniła to wieloetapowo i kolegialnie. Realizacja założeń strategicznych wyraża się ofertą dydaktyczną i żywym reagowaniem na wyzwania i potrzeby stron procesu kształcenia.

2) Ocena udziału zewnętrznych i wewnętrznych interesariuszy w procesie ustalania koncepcji kształcenia na ocenianym kierunku, poziomie i profilu studiów wypada pozytywnie, chociaż nie wszystkie grupy interesariuszy zostały uwzględnione w stopniu jednakowym. Widoczne jest czerpanie sugestii dla dydaktyki u podmiotów pozauczelnianych i wewnętrznych. Zauważalnie przyczyniają się one do właściwego definiowania misji edukacyjnej i naukowej podnosząc walory uczelni i jej pracowników nauki.

2. Spójność opracowanego i stosowanego w jednostce opisu zakładanych celów i efektów kształcenia dla ocenianego kierunku oraz system potwierdzający ich osiągnięcie

1) Ocena zgodności założonych celów oraz specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia dla ocenianego kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu kształcenia z Krajowymi Ramami Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego (wzorcowymi efektami kształcenia albo celami i efektami kształcenia wskazanymi w standardach kształcenia, w tym standardach kształcenia nauczycieli, określonych przez ministra właściwego do spraw szkolnictwa wyższego), a także z koncepcją rozwoju kierunku

Szczegółowy opis założonych efektów kształcenia jest opublikowany na stronie internetowej Uczelni i w związku z tym jest szeroko dostępny dla zainteresowanych studentów. Efekty kształcenia zostały opracowane w sposób przejrzysty i łatwy w rozumieniu. Uczelnia opracowała zasługujące na uznanie, szczegółowe sylabusy przedmiotów, w których znajdują się opisane efekty kształcenia, jakie student może uzyskać po zaliczeniu konkretnych zajęć. Studenci w czasie spotkania potwierdzili, że każdy przedmiot posiada swój sylabus i zawsze jest on im udostępniany. Wszystko te inicjatywy Uczelni należy ocenić bardzo pozytywnie.

Ocena celów i efektów kształcenia oraz poziomu kwalifikacji dotyczy okresu, w którym obowiązywały *Standardy kształcenia* dla kierunku *Administracja*, jak też obecnego stanu prawnego, tj. po wejściu w życie KRK.

W czasie wizytacji dostarczono Zespołowi Oceniającemu *Sylwetkę absolwenta*, która określa cele kształcenia, wiedzę, umiejętności i kompetencje studentów wizytowanego kierunku według planów i programów studiów realizowanych **przed wejściem w życie KRK**, tj. do 30.09.2012. Należy zaznaczyć, że przedstawiony dokument nie ma sygnatury określającej kto go ustanowił, ani daty jego wydania. Co więcej: *Sylwetka* zawiera informacje (łącznie, bez zróżnicowania na poszczególne specjalności) o dwóch specjalnościach: *Bezpieczeństwo i porządek publiczny* i *Administracja publiczna w systemie organów ochrony prawnej*, mimo, że w załączonych planach studiów dotyczących tego okresu wykazano 5 specjalności: *Administracja publiczna*, *Bezpieczeństwo i porządek publiczny*, *Detektywistyka*, *Administracja wymiaru sprawiedliwości* i *Administracja publiczna w gospodarce*. Z treści wynika, że dotyczy ona studiów II stopnia, a więc brak jest *Sylwetki* określającej absolwenta studiów licencjackich. Szczegółowe informacje o strukturze kwalifikacji absolwentów zostały przedstawione w *Raporcie samooceny*. Dotyczą one co prawda nowych planów, opracowanych według obowiązujących uregulowań, jednak z uwagi na fakt, że nie różnią się one zasadniczo od poprzednich, istnieje podstawa do ich oceny.

Określona przez badaną jednostkę sylwetka absolwenta wykazuje ogólną zgodność z uregulowaniami zawartymi w *Standardzie* dla kierunku „Administracja” I stopnia (*Załącznik nr 1 do rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 12 lipca 2007 r. w sprawie standardów kształcenia dla poszczególnych kierunków oraz poziomów kształcenia, a także trybu tworzenia i warunków, jakie musi spełniać uczelnia, by prowadzić studia międzykierunkowe oraz makrokierunkowe*, Dz.U. Nr 164, poz.1166). *Standard* zakłada posiadanie przez absolwenta umiejętności posługiwania się ogólną wiedzą z zakresu nauk społecznych, w tym w szczególności z zakresu nauk prawnych (prawa i administracji) oraz podstawowej wiedzy ekonomicznej. Znajduje to odzwierciedlenie w *Sylwetce*: absolwenci winni otrzymać „wszechstronną i wnikliwą znajomość nauk o prawie i o administracji, a także podstawową wiedzę ekonomiczną”, poszerzoną o wiadomości z zakresu nauk społecznych. Na realizację tego celu pozwala odpowiedni, zgodny ze *Standardami* dobór przedmiotów w planie studiów. *Standard* przewiduje, że absolwent powinien być przygotowany do pracy urzędniczej w różnych rodzajach administracji publicznej - tak rządowej, jak i samorządowej - oraz do stosowania prawa w instytucjach niepublicznych (o tych ostatnich w *Sylwetce* nie wspomniano). Zgodnie z tym, Uczelnia przewiduje, że studia na kierunku *Administracja* mają kształcić przyszłych pracowników jednostek organizacyjnych administracji i zarządzania publicznego wszystkich szczebli. Rozpatrując to zagadnienie należy podkreślić, że prowadzone w ocenianej jednostce specjalności pozwalają na poszerzenie perspektyw zawodowych absolwentów i ich dostosowanie do rynku pracy. Z uwagi na ich charakter (szczególnie *Bezpieczeństwo i porządek publiczny*), w dostarczonym w czasie wizytacji opisie kwalifikacji położono szczególny nacisk na kształcenie w zakresie ochrony bezpieczeństwa wewnętrznego oraz przygotowanie do pracy w instytucjach administracji publicznej odpowiedzialnych za bezpieczeństwo i zajmujących się zarządzaniem kryzysowym, co znajduje odzwierciedlenie w doborze przedmiotów specjalnościowych.

Uczelnia wskazuje, że istotne jest także - przewidziane w *Standardach* - kształtowanie umiejętności wykorzystania wiedzy w pracy zawodowej z zachowaniem zasad etycznych. Trafnie zatem założono równoległe kształtowanie cech osobowości i wartości etycznych absolwentów, „zwłaszcza w kontaktach z *petentami i przedstawicielami innych jednostek organizacyjnych [...] oraz godnego reprezentowania urzędu*”. Znajduje to odzwierciedlenie w planach i programach studiów.

Standard przewiduje, że absolwent powinien być przygotowany do samodzielnego doskonalenia i uzupełniania nabytej wiedzy i umiejętności w warunkach postępu procesów integracyjnych w Europie, co zostało tylko w niewielkim stopniu wykazane w dostarczonym opisie, jednak elementy kształcenia w tym zakresie odnaleźć można w programie nauczania badanej jednostki (np. *Instytucje i źródła prawa w Unii Europejskiej, Prawo międzynarodowe publiczne, czy Międzynarodowa współpraca organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości*).

Określono też – zgodnie ze *Standardami* - że absolwent powinien potrafić rozwiązywać problemy zawodowe, posiadać umiejętności komunikowania się z otoczeniem w miejscu pracy, a także sprawnie posługiwać się dostępnymi środkami informacji, aktywnie uczestniczyć w pracy grupowej oraz organizować i kierować niewielkimi zespołami.

Powinien potrafić samodzielnie podjąć i prowadzić działalność gospodarczą, wykazując się znajomością prawa i umiejętnością jego stosowania w praktyce. Elementy te obecne są zwłaszcza w programach specjalności oraz w przedmiotach ogólnych, np. *Organizacja i zarządzanie w administracji publicznej, Technologia informacyjna*.

Absolwent powinien znać język obcy (na poziomie biegłości B2 Europejskiego Systemu Opisu Kształcenia Językowego Rady Europy) oraz umieć posługiwać się językiem specjalistycznym z zakresu administracji, prawa i ekonomii, w stopniu koniecznym do wykonywania zawodu. Uczelnia proponuje studentom niestacjonarnym zajęcia z języka obcego w wymiarze 72 godzin, a stacjonarnym 120. Należy zatem uznać, że wymogi *Standardu* są w tej kwestii spełnione.

Właściwie określono również sylwetki absolwentów poszczególnych specjalności, choć wątpliwości budzi zakres kształcenia na *Detektywistycy* (zauważono, że w *Raporcie samooceny* użyto określenia „absolwent specjalności **bezpieczeństwo publiczne z detektywistyką**” (s. 11), mimo, iż nie ma takiej w programie studiów, natomiast w dalszej części używana jest właściwa nazwa). Według założeń Uczelni, absolwent tej specjalności ma spełniać „wymagania egzaminacyjne dla osób ubiegających się o wydanie licencji uprawniającej do uzyskania tytułu zawodowego „detektywa” oraz zezwolenia na wykonywanie działalności gospodarczej w zakresie usług detektywistycznych” (s. 12). Celowi temu podporządkowano charakterystykę umiejętności oraz plany i programy studiów: Absolwent, „w wyniku kształcenia specjalizacyjnego, poznaje w stopniu określonym przepisami całokształt wiedzy i posiada niezbędne umiejętności wykonywania usług i czynności detektywistycznych, jak też wykorzystania prowadzonych przez Policję, Żandarmerię Wojskową i inne jednostki organizacyjne systemu bezpieczeństwa i porządku bezpieczeństwa wyników badań kryminologicznych i kryminalistycznych. Katalog cech absolwenta tej specjalizacji obejmuje więc umiejętność współpracy z tymi jednostkami, a także właściwe i skuteczne zastosowanie niezbędnych środków ochrony i obrony osobistej” (s. 12). Ponadto, „ma opanowane na poziomie co najmniej podstawowym praktyczne umiejętności identyfikacji, analizy i oceny zagrożeń bpp, badań kryminologicznych, możliwości zastosowania określonych metod i środków prewencji, podejmowania i wykonywania prawnie dozwolonych czynności, technik i procedur wykrywania, śledzenia, badania i likwidowania zdarzeń i zjawisk przestępczych i wykroczeń przeciwko bezpieczeństwu państwa oraz bezpieczeństwu i porządkowi publicznemu, zatrzymywania ich sprawców, prowadzenia przesłuchań i innych czynności wchodzących w zakres postępowania administracyjnego, karnego i w sprawach o wykroczenia, usług detektywistycznych, ochrony osób i mienia. Umie nawiązać i utrzymywać kontakty interpersonalne, szczególnie w sprawach dotyczących bpp, prowadzić interesujące rozmowy, pozyskiwać zaufanie i sympatię swoich rozmówców dla osiągnięcia określonego, niekiedy strategicznego celu w danej sprawie, a w razie potrzeby samodzielnie lub z pomocą innych funkcjonariuszy i pracowników systemu bpp albo innych osób skutecznie i bezpiecznie zneutralizować postawy i zachowania osób i grup zagrażające bezpieczeństwu państwa i najbliższego otoczenia, a także zapobiegać innym zagrożeniom (ekologicznym, technicznym, sił przyrody) i likwidować ich skutki. Stąd też absolwent specjalności bezpieczeństwo i porządek publiczny z detektywistyką powinien

cechować się odpowiedzialnością, rozwagą, odwagą, umiejętnością prowadzenia negocjacji i podejmowania decyzji w trudnych sytuacjach, wysoką sprawnością fizyczną, umiejętnością wykorzystania technik samoobrony i organizowania działań taktycznych oraz świadomością ryzyka zawodowego wynikającego ze służby i pracy w systemie bpp". (s. 11). Takie określenie założonych celów i efektów kształcenia ma niewiele wspólnego z ich opisem przewidzianym w *Standardach kształcenia dla absolwenta kierunku Administracja*.

Określona przez badaną Uczelnię sylwetka absolwenta jest w ogólnym zarysie zgodna z kierunkami i celami kształcenia wskazanymi w profilu kształcenia, określonymi w Standardzie dla kierunku „*Administracja*” I stopnia. Konstrukcja planów studiów i treści zawarte w programach poszczególnych przedmiotów pozwalają na realizację zakładanych celów i efektów kształcenia. Znaczne wątpliwości może budzić to, czy specjalność *Detektywistyka* mieści się w pełni w opisaniej *Sylwetce absolwenta* kierunku *Administracja*.

Ocena spójności specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia. W przypadku profilu praktycznego ocena obejmuje stopień uwzględnienia wymagań organizacji zawodowych umożliwiających nabycie uprawnień do wykonywania zawodu oraz zakres wpływu absolwentów i przedstawicieli pracodawców w formułowaniu efektów kształcenia, a w odniesieniu do profilu ogólnoakademickiego – wymagań formułowanych dla obszaru nauki, z którego kierunek się wywodzi

Dokonując oceny zgodności założonych celów oraz specyficznych i ogólnych efektów kształcenia dla kierunku *Administracja* I i II stopnia, według zasad ustanowionych w KRK, należy stwierdzić, iż w ocenianej Uczelni zatwierdzono *Uchwałą* Senatu WSPiA nr 193 z dnia 22. 02. 2012 efekty kształcenia, oparte o założenia przewidziane w *Załączniku* nr 2 do rozporządzenia MNiSW z 2 XI 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego.

W załączonej do *Raportu samooceny* oraz otrzymanej w czasie wizytacji dokumentacji przedstawiono tabele efektów kształcenia na studiach I i II stopnia, zatwierdzone w/w *Uchwałą*, wraz z tabelami pokrycia obszarowych efektów przez kierunkowe, lecz dotyczą one tylko II stopnia, gdyż co do I załączono ją dla **nieistniejącego na Wydziale kierunku *Bezpieczeństwo wewnętrzne***. Ponadto, brak jest określenia efektów przewidzianych dla poszczególnych specjalności. W *Załącznikach* nr 6 i 7 przedstawiono zakładane kierunkowe efekty kształcenia w odniesieniu do deklarowanych celów w zbiorczej tabeli zawierającej wykaz przedmiotów. Zarówno co do I, jak i II stopnia, brak jest efektów przewidzianych dla wielu przedmiotów. Np. na I stopniu dotyczy to m.in.: „*Prawa administracyjnego*”, „*Postępowania administracyjnego*”, „*Organizacji i zarządzania...*”, „*Prawa cywilnego...*”, „*Prawa pracy*”, „*Finansów publicznych...*”, przedmiotów specjalnościowych, a są natomiast dla nie uwzględnionej w planach „*Komunikacji interpersonalnej*”. Brak jest również sylabusów dla nich. Na II stopniu brak jest efektów i sylabusów dla „*Prawa wyznaniowego*” oraz specjalnościowych, zamieszczono natomiast efekty dla nie występującej w planach „*Komunikacji społecznej*”.

Odnosnie oceny określenia celów i efektów kształcenia należy stwierdzić, że zarówno na poziomie ogólnym (szeroko zdefiniowanych efektów kształcenia), jak i na poziomie szczegółowym, są one w znacznej mierze kompilacją opisu efektów w obszarze kształcenia z zakresu nauk społecznych, zawartych w *Załączniku* nr 2 do rozporządzenia MNiSW z 2 XI 2011 r. w sprawie Krajowych Ram Kwalifikacji dla Szkolnictwa Wyższego.

Efekty kształcenia dla studiów I stopnia odnoszą się do profilu ogólnoakademickiego, a kierunek przyporządkowano do obszaru nauk społecznych. Nie przypisano efektów kształcenia do dziedzin nauki i dyscyplin naukowych. Wykazano 9 efektów kształcenia w zakresie Wiedzy, 9 w zakresie Umiejętności i 6 w zakresie Kompetencji społecznych.

Efekty kształcenia dla studiów II stopnia przypisano również do obszaru nauk społecznych o profilu ogólnoakademickim i – podobnie jak w przypadku I stopnia – nie określono dziedzin i dyscyplin naukowych. Tak samo jak na I stopniu wskazano 9 efektów kształcenia w zakresie Wiedzy, 9 w zakresie Umiejętności oraz 6 w zakresie Kompetencji społecznych.

Analiza dokumentacji pozwala na stwierdzenie, że cele kształcenia mogą być pozytywnie ocenione, a treść efektów kształcenia na obu poziomach studiów jest właściwa z punktu widzenia merytorycznego oraz odnosi się do obszaru nauk społecznych i kierunku *Administracja*. Efekty kierunkowe pozostają w zgodności z zakresem kształcenia na tym kierunku i są adekwatne do obszarowych, jak również efekty kierunkowe są zgodne z przedmiotowymi, zawartymi w sylabusach. Znajduje to potwierdzenie w planach studiów i sylabusach poszczególnych przedmiotów (dostarczonych w załącznikach, bo – jak wskazano – nie wszystkie się w nich znalazły), którym przyporządkowano właściwie po kilka efektów kierunkowych. Spełnione zostały wymogi dotyczące efektów kształcenia (w zależności od stopnia studiów) w postaci umiejętności i kompetencji w zakresie: wiedzy w obszarze nauk społecznych (zwłaszcza nauk o prawie i administracji), rozumienia i posługiwania się podstawowymi pojęciami prawnymi, w tym prawa administracyjnego ustrojowego i procesowego, konstytucyjnego, cywilnego i karnego, rozumienia pojęcia administracji, posługiwania się podstawowymi pojęciami z zakresu historii administracji, rozumienia koncepcji administracji publicznej i jej funkcji, rozumienia systemu organizacji administracji publicznej i jej roli w organizacji państwa i współczesnego społeczeństwa, rozumienia roli instytucji ustrojowych w państwie oraz zasad i procedur ich funkcjonowania, struktury i zasad funkcjonowania współczesnych organizacji w kontekście historycznym, rozumienia i docenienia roli wiedzy z zakresu organizacji i zarządzania, rozumienia zasad funkcjonowania gospodarki, prowadzenia działalności gospodarczej, rozumienia instytucjonalnych podstaw funkcjonowania UE i specyfiki prawa wspólnotowego oraz relacji między prawem wspólnotowym a prawem krajowym, umiejętności wykorzystania wiedzy w pracy zawodowej z zachowaniem zasad etycznych, pozyskiwania danych, planowania i analizowania badań statystycznych, znajomości i rozumienia pojęcia z zakresu ochrony własności przemysłowej i prawa autorskiego, interpretacji zjawisk społecznych, znajomości języka obcego na właściwym poziomie itp.

Zdefiniowane specyficzne i szczegółowe efekty kształcenia w zakresie treści podstawowych i kierunkowych są spójne, co zapewnia odpowiednio skonstruowany plan studiów i programy poszczególnych przedmiotów. Pozostają one w zgodzie z dyscypliną naukową oraz zakresem przedmiotowym kierunku studiów.

Znaczne wątpliwości dotyczą jednak tego, czy specjalność *Detektywistyka* mieści się w kierunku studiów *Administracja*. Ponieważ – jak wcześniej wspomniano - nie dostarczono efektów kształcenia według KRK dla tej specjalności, ocenę oparto na sylwetce absolwenta przedstawionej w *Raporcie samooceny* (patrz wyżej) i porównaniu jej z opracowanymi przez Uczelnię wyżej wskazanymi efektami dla ocenianego kierunku.

Sylwetka absolwenta oceniana według *Standardów kształcenia* jest właściwie określona, podobnie jak wskazane cele i efekty kształcenia dla kierunku *Administracja* w myśl regulacji KRK. W tym ostatnim przypadku nie można jednak w pełni ocenić ich zgodności z obowiązującymi unormowaniami, z uwagi na brak opisu efektów przewidzianych dla poszczególnych specjalności w odnośnych tabelach oraz niepełny wykaz sylabusów. Jest to wadą i dowodzi niewystarczającego zrealizowania zaleceń. Ponadto, jak się wydaje - specjalność *Detektywistyka* nie mieści się w ramach ocenianego kierunku.

Ocena możliwości osiągnięcia ogólnych i specyficznych efektów kształcenia poprzez realizację celów i szczegółowych efektów kształcenia dla modułów kształcenia (poszczególnych przedmiotów, grup przedmiotów) oraz praktyk zawodowych (o ile są przewidziane w programie studiów)

Właściwie określone cele oraz ogólne i specyficzne efekty kształcenia (z wyżej wskazanymi zastrzeżeniami) zawarte w treści przedmiotów (w zasadzie odpowiednio umiejscowionymi w procesie kształcenia), wraz z przewidzianymi programem studiów praktykami zawodowymi sprawiają, że należy pozytywnie ocenić potencjalną możliwość ich osiągnięcia, a tym samym zrealizowanie zakładanej sylwetki absolwenta kierunku i specjalności, także w kontekście wymagań przewidzianych w KRK.

Ocena dostępności opisu założonych efektów kształcenia czy i w jaki sposób opis efektów kształcenia jest publikowany

Według informacji uzyskanych w czasie wizytacji, zakładane efekty kształcenia zawarte w sylabusach są dostępne w dziekanacie na życzenie studenta, oraz informuje o nich osoba prowadząca zajęcia na pierwszych z nich, co potwierdzono na spotkaniach ze studentami i pracownikami, a także w czasie hospitacji. Oprócz tego, informacja o nich oraz o systemie ich weryfikacji zamieszczana jest na stronie uczelni, a w przypadku dokonywanych zmian na bieżąco aktualizowana. Tak więc w Uczelni spełniono podstawowe wymagania odnośnie zapewnienia dostępu do informacji o efektach kształcenia i ich ewaluacji, co dotyczy zarówno studentów, jak i pracowników. Wadą jest jednak to, że w sylabusach nie wykazano dokładnie metod kształcenia oraz, że nie wszystkie z nich zostały opracowane (co wynika z dokumentacji).

2).

Ocena czy efekty kształcenia są sformułowane w sposób zrozumiały i pozwalający na opracowanie przejrzystego systemu ich weryfikacji

W programach przedmiotów opracowanych według wymagań KRK, zawarto opis efektów kształcenia odnośnie wiedzy, umiejętności i kompetencji społecznych, z zakładanymi symbolami dotyczącymi ich efektów kierunkowych, warunki zaliczenia, kalkulację punktacji ECTS, literaturę oraz metody prowadzenia zajęć. Ten ostatni element jest często niewłaściwie określony (np. *wykład*, *ćwiczenia* – zob. m.in. „*Polityka społeczna...*”, „*Socjologia organizacji*”), choć w innych przypadkach są rozszerzone (np. *dyskusja*, *aktywność itp.*).

Studenci w czasie spotkania z zespołem oceniającym potwierdzili, że za każdym razem na pierwszych zajęciach prowadzący informują ich jaką wiedzę i umiejętności będą mogli zdobyć na zajęciach oraz, że często zdarza się, że prowadzący udostępnia im sylabus przedmiotu i tłumaczy wszelkie niejasności. Taka postawa Uczelni w obszarze informowania studentów zasługuje na uznanie. W dalszej kolejności studenci w odpowiedzi na pytanie stwierdzili, że zapoznawali się z założonymi efektami kształcenia, które są dla nich zrozumiałe.

W sylabusach zawierających treści i efekty kształcenia przewidziane w planach studiów do roku akademickiego 2011/12, jasno i dokładnie określono cele i efekty kształcenia, zawartość treściową, warunki zaliczenia oraz literaturę.

3).

Analiza i ocena systemu weryfikacji efektów kształcenia, w tym:

- objęcia tym systemem wszystkich kategorii efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne), oraz wszystkich etapów kształcenia;

WSPiA w Poznaniu nie wprowadziła jednolitych zasad weryfikacji efektów kształcenia. Każdy prowadzący może przyjąć własne zasady o ile poinformuje o tym studentów na pierwszych zajęciach. Egzaminy przeprowadzane na WSPiA w sposób rzetelny sprawdzają wiedzę i umiejętności wymagane do zaliczenia przedmiotów, prezentują wysoki stopień trudności i nie ma możliwości ich zaliczenia bez włożenia odpowiedniej ilości pracy w przygotowanie. Pytania egzaminacyjne formułowane są w sposób pozwalający na weryfikację większości przekazanej treści kształcenia. Przyjęte przez prowadzących zajęcia formy ich zaliczania są różnorodne są to m.in. egzaminy testowe, egzaminy zawierające pytania otwarte lub egzaminy ustne. Przyjmowane formy zaliczania kursów są dopasowywane w sposób odpowiedni do prezentowanych treści kształcenia, co jednoznacznie należy ocenić pozytywnie.

- możliwości zmierzenia i oceny efektów kształcenia na poszczególnych jego etapach, prawidłowości ustalonych procedur, metod (dobór do ocenianego kryterium) i ocen, ze szczególnym uwzględnieniem procesu dyplomowania;

Oglądowi poddano losowo wybrane karty okresowych osiągnięć studenta oraz protokoły zaliczenia przedmiotu. Dokumenty te są sporządzane zgodnie z wymogami rozporządzenia

Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów (Dz. U. Nr 201, poz. 1188);r. a ich analiza pozwala na stwierdzenie, że zakładane cele i efekty kształcenie są weryfikowane. Zasady dyplomowania które stosowane są na Wydziale na ocenianym kierunku studiów wynikają z ustaleń Regulaminu Studiów oraz Zarządzenia nr 5/2010 Dziekana Wydziału Prawa i Administracji z dnia 25 września 2010 r. Powyższe dokumenty określają obowiązujące zasady przystąpienia do egzaminu licencjackiego w przypadku ukończenia studiów pierwszego stopnia oraz zasady przygotowania pracy magisterskiej w przypadku ukończenia studiów drugiego stopnia.

Należy zwrócić uwagę, na fakt, iż w Uczelni w przypadku ukończenia studiów pierwszego stopnia obowiązuje egzamin licencjacki, co powoduje, **iż nie jest spełniony** warunek określony w § 4 ust. 1 pkt. 11 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 14 września 2011 r. w sprawie dokumentacji przebiegu studiów, według którego w aktach osobowych studenta przechowuje się m. in. jeden egzemplarz pracy dyplomowej.

Sylabusy, choć są w nich opisy zakładanych efektów kształcenia, często nie zawierają poza lakonicznymi zwrotami „egzamin”, „zaliczenie”, elementów doprecyzowujących weryfikację efektów kształcenia oraz wskazujących na możliwość zmierzenia efektów kształcenia i ich kategorii. W wielu przypadkach ta sama metoda weryfikuje więcej niż jeden efekt kształcenia. Mimo tego, analiza sylabusów pozwala na stwierdzenie, że efekty kształcenia i większość zawartych w nich elementów są sformułowane w sposób zrozumiały. Studenci obecni na spotkaniu potwierdzili znajomość treści kształcenia i warunków zaliczania zawartych w sylabusach. (Zob. też uwagi zawarte w p. 3. niniejszej oceny).

Przyjętymi formami weryfikacji osiągnięć studenta po zakończeniu poszczególnych etapów kształcenia (zakończeniu zajęć z danego przedmiotu) są: egzaminy (pisemne i ustne), zaliczenia (pisemne i ustne), opracowania obejmujące wybrane tematy z zakresu poszczególnych przedmiotów, aktywność na ćwiczeniach (prezentacje, udział w dyskusji), projekty indywidualne i grupowe. W czasie wizytacji stwierdzono, że sprawdzianami stopnia opanowania przez studenta materiału z obowiązujących przedmiotów są przede wszystkim **zaliczenia i egzaminy**, zdawane zgodnie z planem studiów, w formie ustnej lub (głównie) pisemnej. Okresem zaliczeniowym jest semestr. Zaliczenie wykładu i ćwiczeń z tego samego przedmiotu jest oddzielne i podlega osobnej ocenie. Terminy sesji - w tym również poprawkowej - ustala Rektor (§ 3 *Regulaminu studiów*), a ich harmonogram Dziekan, w porozumieniu z egzaminatorami, przy czym liczba egzaminów w roku akademickim nie może przekroczyć 8, w tym w jednej sesji 5 (§ 5 *Regulaminu*). Pierwszy egzamin poprawkowy nie może odbyć się wcześniej niż 14 dnia od ogłoszenia wyników terminu zasadniczego. Nie uregulowano kwestii, czy w jednym dniu może odbywać się więcej niż jeden egzamin, co może - teoretycznie - skutkować ich kumulacją. W czasie sesji egzaminacyjnej student ma prawo trzykrotnego przystąpienia do egzaminu (termin zasadniczy i dwie poprawki - § 14). O warunkach przeprowadzenia egzaminu lub zaliczenia decyduje nauczyciel akademicki w porozumieniu z Dziekanem. Bardzo szczegółową regulację dotyczącą procedury organizacji sesji oraz sposobu przeprowadzania egzaminów i zaliczeń normują dostarczone w czasie wizytacji zarządzenia Dziekana WPiA nr 2/2009 oraz nr 1 i 2/2010.

O zasadach egzaminu i zaliczenia oraz zakresie obowiązującego materiału informuje prowadzący na pierwszych zajęciach (§ 11 p.1 *Regulaminu*), co potwierdzono podczas hospitacji. Najpóźniej na przedostatnich zajęciach ma on obowiązek udostępnienia studentom zagadnień egzaminacyjnych (§ 2 *Zarządzenia* Dziekana z dn. 27.09.2010 r.). Ustalone przez egzaminatorów terminy egzaminów są podawane do wiadomości - według *Zarządzenia* Dziekana Nr 2/2010 - nie później niż 21 przed dni ich przeprowadzeniem (§ 1). Występuje tu sprzeczność między tym uregulowaniem, a postanowieniem *Regulaminu* z § 11 p. 4, według którego termin ten wynosi 14 dni. Wymaga to korekty, gdyż Dziekan nie może zmieniać zasad obowiązującego regulaminu studiów. Godzinę egzaminu (nie później niż o 15 na studiach stacjonarnych i 17 na niestacjonarnych) ustala egzaminator w porozumieniu z kierownikiem dziekanatu. Wydaje się, że powinno zostać to również skonsultowane ze studentami. W przypadku nieusprawiedliwionej nieobecności w wyznaczonym terminie, student otrzymuje ocenę niedostateczną (§ 13 p.3). Student ma prawo uzyskać ustne uzasadnienie otrzymanej oceny (§ 11 p. 6 *Regulaminu*), a w przypadku, gdy zgłasza on zastrzeżenia dotyczące prawidłowości przeprowadzonego egzaminu, może wystąpić do Dziekana o egzamin komisyjny, którego procedura jest określona w § 15 *Regulaminu*.

Na egzaminach i zaliczeniach stosuje się – według *Regulaminu* (§ 10) - powszechnie przyjętą w tradycji i praktyce akademickiej skalę ocen: bardzo dobry (5,0), dobry plus (4,5), dobry (4,0), dostateczny plus (3,5), dostateczny (3,0), niedostateczny (2,0).

W toku studiów przewidziano ogółem 23 egzaminy. Kończą się nimi przedmioty podstawowe, większość kierunkowych i jeden z grupy *Inne* oraz *Język obcy*. Dla pozostałych przewidziano zaliczenie na ocenę. Ich rozkład w poszczególnych semestrach i latach nie budzi zastrzeżeń. Nie przekracza on dopuszczalnej ich liczby i jest zgodny z postanowieniami *Regulaminu studiów*. Na I stopniu przewidziano: w semestrach od I do IV – po 3 egzaminy, a na V i VI – po 4. Na II stopniu: sem. I – 1, II – 4, III i IV – po 2 (z wyjątkiem specjalności *Bezpieczeństwo...*: III sem – 3, IV – 0).

Narzędziem do zapobiegania zjawiskom patologicznym, jakie mogą wystąpić w całym procesie kształcenia i na każdym jego etapie, jest dostępny dla nauczycieli akademickich system antyplagiatowy, pozwalający na weryfikację pisemnych prac studentów.

Podczas wizytacji zapoznano się z dokumentacją dotyczącą weryfikacji/oceny efektów kształcenia (protokoły egzaminacyjne, karty okresowych osiągnięć studenta, dyplomy wraz z suplementami), która jest przechowywana w teczkach studentów i absolwentów. Stwierdzono, że jest ona sporządzana zgodnie z obowiązującymi przepisami.

W Uczelni istnieje obowiązek przechowywania przez prowadzących zajęcia prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych przeprowadzanych w formie pisemnej przez okres nie krótszy niż 6 miesięcy (*Zarządzenie* Dziekana WPiA z dn. 27.09.2010 r.).

W trakcie wizytacji otrzymano do oceny losowo wybrane prace egzaminacyjne z kilku przedmiotów na studiach I i II stopnia (m.in.: *Prawo ochrony środowiska* z dn. 23.06.2012, *Nauka administracji*, *Publiczne prawo gospodarcze*, *Prawo karne skarbowe* z tegoż roku, *Konstytucyjne organy ochrony prawnej* z dnia 18.06.2012 i inne). Większości prac egzaminacyjnych i zaliczeniowych nie uzyskano do wglądu, gdyż – według władz Wydziału – zostały zutylizowane z powodu przeprowadzki do innego budynku.

Analiza udostępnionych prac pozwala na stwierdzenie, że treść pytań jest właściwa, odpowiednia do wymagań określonych w efektach kształcenia. Jednak sposób oceniania części z nich może budzić pewne wątpliwości. Należy tu zauważyć, że niemal wszyscy studenci zdają większość egzaminów i zaliczeń w pierwszym terminie (wyjątkiem jest np. *Legislacja administracyjna* – większość ocen niedostatecznych). Np.: egzamin z *Konstytucyjnego systemu organów państwa* – wszystkie oceny pozytywne (z reguły 3), *Historia administracji* (większość 3), *Prawo pracy...*, *Polityka bezpieczeństwa państwa* i inne – również wszystkie oceny pozytywne. Co więcej: w wielu przypadkach dominują oceny bardzo dobre i dobre (np.: *Polityka bezpieczeństwa państwa* - ani jednej oceny niedostatecznej, tylko dwie dostateczne, a pozostałe są bardzo dobre; ćwiczenia z *Konstytucyjnego systemu organów państwa* - większość bardzo dobrych, sporadycznie dobry plus (wyraźna dysproporcja między ocenami z ćwiczeń i egzaminu); *Organizacja ochrony środowiska* - niemal same bardzo dobre, dwie dobre i jedna dostateczna, *Prawo pracy i prawo urzędnicze* – wszystkie (!!!) oceny dobre (4,0). Ponadto, wbrew postanowieniom zawartym w *Regulaminie studiów* (§ 10), zdarzają się oceny w nim nieprzewidziane: np., *Historia administracji* – kilkakrotnie wystawiono ocenę 3- (dostateczny -), *Prawo cywilne i umowy w administracji* – 5- (b.db.-) i 4- (db.-).

Można uznać, że weryfikacja efektów kształcenia obejmuje wszystkie kategorie efektów kształcenia (wiedza, umiejętności, kompetencje społeczne) i wszystkie etapy kształcenia. W sylabusach do zajęć wskazano, jakie efekty kształcenia podlegają weryfikacji, lecz z uwagi na wspomniane wcześniej występujące w nich wady, dotyczące metod kształcenia (dobór do ocenianego kryterium) nie sposób tej kwestii w pełni ocenić.

Zdaniem studentów formy sprawdzania wiedzy są przejrzyste i zapewniają uczciwość i sprawdzalność zdobytej wiedzy w wymaganych i prezentowanych podczas zajęć obszarach.

W wizytowanej jednostce do roku akademickiego 2009/10 proces kształcenia kończyła **obrona pracy dyplomowej**. Wymóg ten został zniesiony na I stopniu studiów kierunku Administracja *Zarządzeniem* Dziekana WPiA z dn. 25.09.2010, wydanym na podstawie § 24 ust. 5 wcześniejszego *Statutu* z dn. 12.03.2008 r.

Obecnie studia pierwszego stopnia kończą się **egzaminem dyplomowym**, który odbywa się w ramach realizacji planu studiów i programu nauczania. Procedura dyplomowania stosowana na kierunku Administracja jest uregulowana w *Regulaminie studiów* (§ 30, 33) oraz w wyżej przytoczonym *Zarządzeniem* Dziekana, w którym szczegółowo unormowano jego zasady.

Warunkiem przystąpienia do egzaminu jest uzyskanie zaliczeń z wszystkich przewidzianych programem studiów przedmiotów oraz z praktyk zawodowych. Na początku V semestru studenci otrzymują zestaw 100 pytań egzaminacyjnych (dostarczo je Zespołowi Oceniającemu), które są omawiane w ramach repetytorium dyplomowego, trwającego przez dwa ostatnie semestry. Egzamin zdawany jest ustnie przed wyznaczoną przez Dziekana Komisją, w skład której wchodzi trzech nauczycieli akademickich, w tym minimum jeden w stopniu doktora, pod przewodnictwem Dziekana lub Prodziekana. Wydaje się, że z uwagi na rangę egzaminu podsumowującego proces kształcenia, powinno zostać wyraźnie określone, że w skład komisji powinien wchodzić co najmniej jeden samodzielny pracownik naukowy. Składa się on z trzech etapów: w pierwszym, student odpowiada na jedno spośród dwóch wylosowanych pytań z zakresu przedmiotów podstawowych, w drugim na dwa spośród

wylosowanych czterech z przedmiotów kierunkowych, a w trzecim na dwa spośród czterech specjalnościowych. Warunkiem uzyskania oceny pozytywnej z egzaminu, a tym samym ukończenia studiów, jest pozytywna ocena z odpowiedzi na wszystkie wylosowane pytania oraz z prezentacji samodzielnie przygotowanego zagadnienia.

Na II stopniu studiów, ich ukończeniem jest zdanie **egzaminu magisterskiego**, którego zasady określa *Regulamin studiów* (§ 27 i 31). Warunkiem dopuszczenia do niego jest uzyskanie absolutorium oraz złożenie pracy magisterskiej, pozytywnie ocenionej przez promotora i recenzenta. Narzędziem do zapobiegania zjawiskom patologicznym, jakie mogą wystąpić przy pisaniu pracy magisterskiej, jest dostępny dla nauczycieli akademickich system anty plagiatowy pozwalający na ich weryfikację.

Promotorem może być nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego. W uzasadnionych przypadkach może nim być (za zgodą Dziekana Wydziału) nauczyciel akademicki posiadający stopień naukowy doktora, po uprzednim zaopiniowaniu przez Senat. Recenzentem może być nauczyciel akademicki posiadający co najmniej stopień naukowy doktora habilitowanego, a w uzasadnionych przypadkach - za zgodą Dziekana Wydziału - nauczyciel akademicki posiadający stopień naukowy doktora, również po uprzednim zaopiniowaniu przez Senat.

Tematy pracy dyplomowej, które ustalają studenci z promotorem nie później niż semestr przed terminem ukończenia studiów, a zatwierdzane przez Wydziałową Komisję Naukowo-Dydaktyczną ds. Zatwierdzania Tematyki Prac Dyplomowych. Egzamin odbywa się przed powołaną przez Dziekana komisją, w skład której wchodzi: przewodniczący (dziekan lub prodziekan), promotor i recenzent. Na egzaminie student powinien wykazać się wiedzą z danego kierunku studiów, znajomością zagadnień z wybranej przez niego specjalności, a w szczególności znajomością problematyki związanej z tematem pracy dyplomowej. Lista pytań egzaminacyjnych nie jest jeszcze opracowana.

Ostateczny wynik studiów oblicza się według następujących zasad:

- 1 średniej arytmetycznej ocen uzyskanych w całym okresie studiów z egzaminów oraz z zaliczeń końcowych ze stopniem z przedmiotów niekończących się egzaminem,
- 1 oceny egzaminu dyplomowego,
- 1 oceny pracy dyplomowej.

W dyplomie ukończenia studiów wpisuje się ostateczny wynik studiów wyrównany do pełnej oceny zgodnie z zasadą: 1) do 3,75 – dostateczny (3,0); 2) od 3,76 do 4,50 – dobry (4,0); 3) od 4,51 – bardzo dobry (5,0).

Sposób dyplomowania na I i II stopniu studiów nie budzi zastrzeżeń. Wydaje się jednak, że – jak wcześniej wspomniano – powinno zostać określone, że w skład komisji oceniającej egzamin dyplomowy powinien wchodzić co najmniej jeden samodzielny pracownik naukowy. Można uznać, że sposób weryfikacji efektów kształcenia na wszystkich jego etapach jest w zasadzie właściwy. Wątpliwości nasuwa jednak sposób wystawiania ocen z części przedmiotów.

- standaryzacji wymagań, zapewnienia przejrzystości i obiektywizmu formułowania ocen;

Polityka prowadzona w tym zakresie jest przejrzysta, potwierdzona w rozmowie ze studentami i pracownikami. Przewidziane wymagania stawiane studentom są zgodne z celami kształcenia i poziomem akademickim oraz pokrywają się z warunkami zaliczeń przedmiotów zdefiniowanych w sylabusach do zajęć oraz zasad i warunków dyplomowania. Zastrzeżenia może budzić często nadmiernie „wyrozumiały” sposób oceniania w przypadku znacznej części przedmiotów, o czym wspomniano wcześniej. Mimo tych uwag, można jednak uznać, że spełniono podstawowe wymagania w tej kwestii. Potwierdzają to opinie dotyczące sposobu oceniania uzyskane w czasie spotkania ze studentami, według których podkreślano, że jest on sprawiedliwy i obiektywny.

- w przypadku prowadzenia kształcenia na odległość: czy weryfikacja uzyskanych efektów kształcenia prowadzona jest na bieżąco tj. co najmniej z równą częstotliwością jak na studiach prowadzonych w uczelni w sposób tradycyjny i pozwala na ich porównanie z zakładanymi efektami kształcenia, oraz czy zaliczenia i egzaminy kończące zajęcia dydaktyczne z przedmiotu są prowadzone w siedzibie uczelni

W ocenianej jednostce nie jest prowadzone kształcenie na odległość (e- learning), choć przewidywana jest taka możliwość (zob. s. 47 *Raportu samooceny*).

- analiza skali i przyczyn odsiewu;

W czasie wizytacji dostarczono Zespołowi Oceniającemu dane dotyczące tylko roku akademickiego 2010/11 na studiach I i II stopnia. Wynika z nich, że skreślono wówczas łącznie 55 studentów (co stanowi 3,13% ogółu), w tym na I stopniu 31, a na II 24, przy czym z powodu nie zaliczenia roku – odpowiednio: 1 i 2 osoby (a więc wyjątkowo niski odsetek skreśleń z tej przyczyny), rezygnacja bez podania przyczyny – odpowiednio 2 i 1 osoba, natomiast główną przyczyną są zaległości finansowe wobec Uczelni - w sumie 49 osób (odpowiednio: 28 i 21 studentów), co stanowi 89,1% ogółu skreśleń. Potwierdza to pismo Dziekana WPiA skierowane do Kanclerza WSPiA z dn. 18.10.2011 r. W dokumentacji nie dokonano podziału skreśleń w odniesieniu do studiów stacjonarnych i niestacjonarnych, a także – jak wspomniano – brak jest danych z wcześniejszych lat, stąd też nie jest więc możliwa pełna ocena zjawiska. Mając powyższe na uwadze i w kontekście analizy wyników egzaminów (patrz wyżej - p. 3), można uznać, że zaliczenie poszczególnych semestrów nie sprawia studentom większych trudności, a odsiew jest uwarunkowany nie wpłaceniem czesnego.

- ocena dostępności informacji na temat stosowanego systemu oceny efektów kształcenia;

Uczelnia zapewnia dostęp do informacji o systemie i wynikach efektów kształcenia zarówno względem studentów, jak i pracowników naukowych.

4).

Ocena procedur i mechanizmów umożliwiających badanie losów (karier) absolwentów oraz dostosowanie efektów kształcenia do oczekiwań absolwentów ocenianego kierunku studiów i otoczenia społeczno-gospodarczego (w tym rynku pracy), a także stopnia zaangażowania (wpływu) przedstawicieli tych interesariuszy na kształtowanie struktury efektów kształcenia. Analiza efektywności działalności prowadzonej przez uczelnię/jednostkę w tym zakresie

Na wizytowanej Uczelni od kilku lat działa Biuro Karier, którego zasadniczym zadaniem jest koordynacja procesu odbywania praktyk zawodowych przez studentów. Drugim zadaniem jest monitorowanie losów absolwentów. W tym celu Biuro Karier opracowało kwestionariusz zawierający pytania do absolwentów, który jest im wysyłany pocztą lub wręczany w czasie ich obecności na Uczelni. Pytania zawarte w kwestionariuszu należy ocenić jako zasadne i szczegółowe oraz pozwalające na zebranie kluczowych informacji na temat losów absolwenta. Kwestionariusz jest ciągle doskonalony w celu jak najlepszego uzyskania informacji zwrotnej od absolwentów - świadczą o tym przedstawione wersje kwestionariusza.

Jak wynika z rozmowy z Kierownikiem Biura Karier jedynym źródłem informacji o losach absolwentów jest kwestionariusz, nie licząc oczywiście osobistego kontaktu Kierownika z absolwentami, którzy znaleźli zatrudnienie w organach administracji publicznej. Uczelnia nie korzysta natomiast z bazy danych Zakładu Ubezpieczeń Społecznych. Z obserwacji można wysnuć wniosek, że Uczelnia jest dopiero w fazie wdrażania i udoskonalania systemu monitorowania losów absolwentów, jednak jeszcze dużo wysiłku trzeba będzie włożyć, żeby system monitorowania losów absolwentów pozwalał Uczelni na wysuwanie konkretnych wniosków.

Uczelnia opracowała bazę danych zawierających odpowiedzi z anonimowych kwestionariuszy. Jednak te informacje nie są wykorzystywane w celu dokonywania zmian w programach kształcenia. Nie został opracowany żaden zbiorczy raport przedstawiający wyniki monitorowania losów absolwentów. Jedynym sposobem wykorzystania doświadczeń Biura Karier była obecność jego Kierownika w gremium przygotowującym programy kształcenia. Można z tego w jasny sposób wywnioskować, że Uczelnia pomimo formalnego prowadzenia monitorowania losów absolwentów nie wykorzystuje zdobytych informacji. Z rozmowy z Kierownikiem Biura Karier na temat planów na przyszłą działalność Biura wynika, że Uczelnia planuje utworzenie stowarzyszenia absolwentów uczelni, które poprzez swoją działalność będzie dostarczało wiedzy na temat losów absolwentów, wystąpienie do ZUS-u w celu zdobycia dodatkowych informacji na temat absolwentów oraz wymiana doświadczeń z Uniwersytetem im. Adama Mickiewicza w Poznaniu.

Studenci w czasie spotkania potwierdzili, że w ich odczuciu Biuro Karier zajmuje się przyjmowaniem wniosków stypendialnych oraz, że nie wiedzą o jego innej działalności. Biuro Karier w swojej praktyce nie organizuje dla studentów żadnych szkoleń z dodatkowych umiejętności nieobjętych programem kształcenia. Zdarzają się natomiast organizowane przez Uczelnię spotkania z potencjalnymi pracodawcami.

Załącznik nr 4. Ocena losowo wybranych prac etapowych oraz dyplomowych

Dotychczas obronione prace dyplomowe były prowadzone na akademickim poziomie kształcenia, ich tematyka generalnie mieści się w kierunku studiów i oferowanych specjalnościach. Zakres podejmowanych tematów jest szeroki i pokazuje związek z koncepcją kształcenia. Nadzór promotorski wywiązuje się z powierzonego zadania, choć lektura prac dyplomowych wskazała obszary bardziej rygorystycznego nadzoru (warsztat pisarski, baza źródłowa i literatura przedmiotu, w tym obcojęzyczna, komparatystyka, dokumentacja procesu dyplomowania).

Ocena końcowa 2 kryterium ogólnego: w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

- 1) Zachodzi zgodność deklarowanych celów oraz specyficznych i szczegółowych efektów kształcenia z koncepcją rozwoju kierunku oraz sylwetką absolwenta zdefiniowaną w *Standardach kształcenia* i wymaganiami określonymi w KRK. Program kształcenia jest spójny. Program studiów oraz ich organizacja zapewniają możliwość osiągnięcia w pełni zakładanych celów i efektów.
- 2) Efekty kształcenia są sformułowane w sposób pozwalający w pełni na opracowanie przejrzystego systemu i – w zasadzie - ich weryfikacji. W opinii studentów są one zrozumiałe.
- 3) Uczelnia w bardzo małym stopniu współpracuje z interesariuszami zewnętrznymi, są jednak podejmowane działania mające ten stan zmienić. Formy sprawdzania wiedzy w ocenie studentów, są sprawiedliwe i obiektywne.
- 4) System monitorowania losów absolwentów nie jest jeszcze ukończony, jednak Uczelnia poczyniła ważne kroki w związku z jego powstawaniem.

3. Program studiów a możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia

1).

Ocena czy realizowany program studiów umożliwi osiągnięcie każdego z określonych celów oraz ogólnych i szczegółowych efektów kształcenia, a także uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta. W przypadku kształcenia nauczycieli oraz kierunków, dla których określone zostały standardy kształcenia – również ocena spełnienia wymagań odpowiednich standardów

Zgodnie z § 16 do kompetencji Senatu należy m. in. ustalanie zasad opracowania planów studiów i zatwierdzanie programów kształcenia. Podczas oceny programowej na kierunku „administracja” Władze Uczelni przedstawiły Zespołowi oceniającemu Uchwałę nr 206/2012 Senatu Wyższej Szkoły Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu z dnia 25 kwietnia 2012 dotyczącą zatwierdzenia planów studiów obowiązujących od roku akademickiego 2012/2013 m. in. na kierunku administracja na studiach I i II stopnia.

Ocena czasu trwania kształcenia, prawidłowości doboru treści kształcenia, form zajęć dydaktycznych i metod kształcenia w celu osiągnięcia efektów kształcenia określonych dla każdego przedmiotu/modułu , w tym modułu przedmiotów do wyboru, danego poziomu kwalifikacji. W przypadku wykorzystywania metod i technik kształcenia na odległość ocena czy kształcenie, którego celem jest zdobycie umiejętności praktycznych, odbywa się w warunkach rzeczywistych, z bezpośrednim udziałem nauczycieli akademickich i studentów

Czas trwania studiów na poziomie I stopnia wynosi 6 semestrów, a na poziomie II stopnia – 4, jest więc on zgodny z wymaganiami przewidzianymi w *Standardach kształcenia* i obecnie obowiązującą regulacją normatywną.

W toku kształcenia przeważają formy tradycyjne, a więc wykłady i uzupełniające ich zawartość programową ćwiczenia, konwersatoria i seminaria, co jest powszechnie praktykowaną i efektywną metodą dydaktyki na ocenianym kierunku studiów. Oprócz nich część zajęć, stosownie do ich specyfiki, jest prowadzona w laboratoriach (np. informatyka). Należy zaznaczyć, że w planach studiów, wszystkie inne niż wykład formy zajęć (a więc lektoraty, laboratoria, ćwiczenia i seminarium) są określone jako „konwersatoria”, choć w rozkładach zajęć i sylabusach co do części z nich używana jest nazwa „ćwiczenia”, natomiast *Repetitorium dyplomowe* określono jako wykład.

W sylabusach obowiązujących do końca roku akademickiego 2011/2012, nie wskazano, jakie metody kształcenia (np. rodzaj wykładu oraz metody pobudzające aktywność studentów - szczególnie na zajęciach typu ćwiczeniowego) i rozwijające ich samodzielność w zdobywaniu umiejętności (takie jak np. interaktywna dyskusja, analiza tekstu normatywnego i casusów) są wykorzystywane przez prowadzących w ramach zajęć. Jest to istotną wadą, a ponadto nie pozwala na pełną ocenę omawianej kwestii w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów. W sylabusach opracowanych na rok akademicki 2012/13 (*Załącznik nr 7*) niezbyt precyzyjnie opisano stosowane metody (np. „dyskusja, przykłady”, „wykładowa, dyskusyjna, problemowa”) i nie zawsze pokrywa się ich opis zawarty w tabeli zbiorczej pt. „*Cele i efekty kształcenia*” z tym, co zawarto w sylabusach. Np. odnośnie *Zarządzania zasobami ludzkimi* w tabeli podano: „wykładowa, dyskusyjna, problemowa”, a w sylabusie: „podstawową metodą jest wykład akademicki, uzupełniającą będzie technika obrazu oraz symulacja komputerowa”; w tabeli *Polityki społecznej i systemie ubezpieczeń społecznych*: „wykład, dyskusja, prezentacja, symulacja komputerowa”, a w sylabusie: „wykłady, ćwiczenia” - przy czym należy zaznaczyć, że wykład i ćwiczenia nie są metodami, lecz formami prowadzenia zajęć.

Czas trwania kształcenia oraz dobór dydaktycznych zapewniają osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia. Formy zajęć, a także metody kształcenia są w zasadzie właściwe dla ocenianego kierunku, choć te ostatnie wymagają doprecyzowania w sylabusach.

Ocena prawidłowości określenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia – ogólnych, specyficznych i szczegółowych (dla

kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu, modułu przedmiotów i poszczególnych przedmiotów)

W czasie zajęć wykorzystywane są środki dydaktyczne pozwalające na łatwiejsze przyswajanie wykładanych treści. Studenci mają do dyspozycji w poszczególnych obiektach, w których odbywają się zajęcia, pracownie komputerowe z wystarczającą ilością stanowisk i odpowiednim oprogramowaniem oraz dostępem do Internetu. W salach wykładowych zainstalowane są urządzenia audiowizualne i sprzęt multimedialny, a w pracowniach językowych sprzęt niezbędny do nauki języka (odtwarzacze, wideo itp.). Wykładowcy mają zatem możliwość stosowania nowoczesnych technik multimedialnych.

Odpowiednia liczba godzin zajęć typu ćwiczeniowego umożliwia pobudzanie studentów do samodzielnego zdobywania wiedzy, analizy i rozwiązywania problemów zawartych w treściach przedmiotów, dokonywania ocen i formułowania sądów oraz komunikatywności z otoczeniem. Istotną z punktu widzenia efektywności dydaktyki jest liczebność grup, w których prowadzone są poszczególne rodzaje zajęć. W czasie wizytacji nie otrzymano dokumentu, w którym kwestia ta została uregulowana. Brak tej dokumentacji nie pozwala na dokonanie pełnej oceny.

W wizytowanej jednostce nie są prowadzone studia z wykorzystaniem metod i technik kształcenia na odległość.

Ocena zgodności przyjętej punktacji ECTS z przepisami ustalającymi podstawowe wymagania w tym zakresie, w przypadku kształcenia nauczycieli i kierunków, dla których ustalono standardy kształcenia – również zgodności z odpowiednimi standardami

Plany studiów w ocenianej jednostce zawierają punktację ECTS, którą wprowadzono *Uchwałą* Senatu nr 19 z dnia 27.04.2006.

W planie studiów I stopnia, obowiązujących od roku akademickiego 2007/2008 do 2010/2011 r., przewidziano ogółem 183 punkty ECTS na specjalności *Bezpieczeństwo i porządek publiczny* i po 185 na pozostałych, co jest zgodne z wymaganiami określonymi w *Standardach*. W dostarczonych tabelach nie zaznaczono punktacji w poszczególnych semestrach, co stwarza trudności w ustaleniu ich rozkładu w odniesieniu do przedmiotów trwających rok (np. *Prawo administracyjne, Postępowanie administracyjne*), gdyż nie jest wiadome, czy w semestrze, który nie kończy się egzaminem student uzyskuje punkty. Wydaje się jednak, że punktacja w takich przypadkach jest przyznawana na koniec zajęć, co przyjęto za podstawę oceny. Liczba punktów w semestrach I – IV jest taka sama (po 30), natomiast w sem. V jest ich 27, a w VI 33. W związku z powyższym należy stwierdzić, że liczba punktów w poszczególnych semestrach jest nierównomierna, choć zgodna z wymogami określonymi w § 3. ust. 3 *Rozporządzenia* MNiSW z 3 października 2006 r. w sprawie warunków i trybu przenoszenia osiągnięć studenta (Dz. U. Nr 187, poz. 1385), według których liczba punktów ECTS przewidziana planem studiów dla semestru powinna wynosić od 27 do 33. Ta zgodność dotyczy również rozliczenia rocznego. Różnice te jednak może zwiększać to, że praktyka zawodowa może być realizowana w różnych semestrach, choć nie stanowi to zarzutu.

Dziewięciu przedmiotom podstawowym przypisano łącznie 54 punkty ECTS (przy minimalnej 49), 7 kierunkowym – 37 (wobec 27 wymaganych)., *Technologii informacyjnej* – 2, humanizującym (*Filozofia, Podstawy psychologii, Logika prawnicza, Etyka*) w sumie - 8, a *Językowi obcemu* wymagane 5 pkt. Jest to zgodne z obowiązującymi rygorami przewidzianymi w *Standardach*.

W planie na rok akademicki **2011/12**, liczba punktów nie różni się w zasadzie od poprzedniej wersji i wynosi 185 na specjalności *Bezpieczeństwo i porządek publiczny* i po 187 na pozostałych. Nie zmieniła się też punktacja poszczególnych przedmiotów. Zwiększyły się natomiast dysproporcje między poszczególnymi semestrami: I – 34, II – 28, III – 25, IV – 35, V – 21 i VI – 39 (nie uwzględniając praktyk, które mogą się odbywać do końca IV semestru). Tym samym nie zachowano w pełni wymagań określonych we wcześniej przytaczanym *Rozporządzeniu* z 2006 r. Nowe przepisy z 2011 roku postulują określenie liczby punktów ECTS w semestrze na poziomie 30, w związku z tym przekroczony jest poziom zdefiniowany w art. 165 ust. 1 pkt. ustawy z 2011 roku Prawo o szkolnictwie wyższym.

Nie są jednoznacznie jasne kryteria, jakimi kierowano się w wycenie punktowej poszczególnych przedmiotów (np. czy decyduje o tym przede wszystkim ilość godzin, czy dany przedmiot należy do grupy podstawowych, kierunkowych lub specjalnościowych, nakład pracy studenta czy ich wypadkowa). Np. na studiach stacjonarnych podstawowym: *Konstytucyjny system organów państwowych, Nauka o administracji, Podstawy prawoznawstwa* (po 45 godz.) przypisano – odpowiednio – po 6, 6 i 7 pkt., a *Polityce bezpieczeństwa państwa* (w ramach *Innych wymagań*) przy takiej samej liczbie godzin – 3 punkty, natomiast specjalnościowym (*Prawo handlowe i Prawo działalności gospodarczej*) przy 90 godzinach – też 7 punktów. Te dwa ostatnie, a także kilka innych przedmiotów specjalnościowych, mają więcej punktów niż np. podstawowe: *Historia administracji* (4) czy *Postępowanie administracyjne* (6). Wydaje się też, że takie przedmioty jak np. *Legislacja administracyjna* (5 pkt), gdzie studenci – oprócz uzyskania wiedzy teoretycznej - powinni przygotowywać projekty aktów normatywnych, *Prawo cywilne i umowy w administracji* (6), *Instytucje i źródła prawa Unii Europejskiej* (3 pkt), *Postępowanie cywilne* (4), czy *Publiczne prawo gospodarcze* (5), wymagają większego nakładu pracy niż np. *Zwalczanie przestępczości* czy *Kontrola w administracji* (7 pkt.).

Mimo tych drobnych niekonsekwencji można uznać, że punktacja jest w zasadzie właściwa, lecz nie dotyczy to dużego zróżnicowania liczby punktów w poszczególnych semestrach, co jest wadą. Spełniono jednak w znacznej mierze przewidziane w tym zakresie wymagania.

W latach 2006-2011 w Uczelni trwały prace nad sformułowaniem jednolitego regulaminu i metodyki przyznawania punktów. W efekcie wypracowano system ich naliczania i - według Autorów *Raportu* - uznano, że punkty ECTS odzwierciedlają nakład pracy przeciętnego studenta, potrzebny do osiągnięcia założonych w programie efektów kształcenia. Obejmuje on więc łączną liczbę godzin pracy niezbędną dla osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia i zaliczenia wszystkich zajęć ujętych w planie i programie studiów, uwzględniając czas jaki musi on poświęcić na pełne przygotowanie się do aktywnego uczestniczenia w zajęciach. Wlicza się więc do niego godziny nauki przewidziane planem zajęć, indywidualną pracą studenta w Uczelni i poza nią, zarówno w czasie zajęć, jak i w czasie przygotowywania

się do nich oraz do egzaminów. Doliczany jest też czas poświęcony na egzaminy i inne formy zaliczania przedmiotów. Przy dokonywaniu wyceny pracy własnej studenta przyjęto założenie, że aktywny zawodowo student studiów niestacjonarnych nie jest w stanie poświęcić na pracę własną więcej niż 20-30 godzin tygodniowo, a więc przy mniejszej ilości zajęć realizowanych w Uczelni musi ponieść więcej nakładu pracy „własnej”, aby przygotować się do osiągnięcia wskazanych efektów kształcenia.

W *Raporcie* stwierdzono, że planując rozkład zajęć w programie studiów (powinno być w „planie”) przyjęto zasadę równomiernego obciążenie studenta w poszczególnych semestrach (s. 17), tak więc 60 punktów ECTS odpowiada rocznemu nakładowi pracy przeciętnego studenta studiów stacjonarnych i osiągniętym w roku akademickim efektem kształcenia. W rezultacie uznano, że wynosi on od 1500 do 1800 godzin w roku akademickim, co oznacza, że jeden punkt odpowiada 25-30 godzinom pracy.

W nowym planie studiów I stopnia, obowiązującym od roku akademickiego **2012/2013** zwiększono liczbę punktów ECTS i przewidziano ich ogółem: 196 na specjalności *Bezpieczeństwo publiczne*, a po 198 na pozostałych, a więc więcej niż minimum i jest to zgodne z przewidzianymi prawem wymaganiami. Podobnie jak w planie wcześniejszym, w tabelach nie zaznaczono rozkładu punktacji w poszczególnych semestrach, lecz w rozliczeniu rocznym, co stwarza trudności w ustaleniu ich liczby w każdym semestrze w przypadku przedmiotów, które trwają cały rok (np. *System bezpieczeństwa i porządku publicznego*, *Prawo administracyjne* i inne). Jeśli punkty przyznawane są – jak się wydaje - po zakończeniu zajęć z rocznego przedmiotu, to punktacja w poszczególnych semestrach nie jest jednolita i bardziej zróżnicowana niż w poprzednich planach i wynosi: w sem. I – 42, w II – 30, III – 32, IV – 24, V – 27 i VI – 38). Jest to niezgodne z deklarowanymi przez Uczelnię zasadami dotyczącymi równomiernego rozłożenia obciążeń w poszczególnych semestrach (zob. poprzedni akapit), a zdecydowanie zbyt duża jest w - porównaniu z innymi - liczba punktów w semestrze I. Różnice te – podobnie jak w planach wcześniej obowiązujących - może jeszcze bardziej zwiększać to, że praktyka zawodowa może być realizowana w różnych semestrach, choć nie stanowi to zarzutu.

Dziewięciu przedmiotom podstawowym przypisano łącznie 54 punktów ECTS, 7 kierunkowym – 37, specjalnościowym od 50 do 52, innym – 52 na niestacjonarnych i 46 na stacjonarnych. W tym ostatnim przypadku różnica punktów między obu trybami kształcenia może skutkować trudnością w transferze, w przypadku zmiany trybu studiów. Podobnie jak w planach wcześniejszych, nie są jednoznacznie jasne (mimo deklarowanej i opisanej wcześniej zasady) kryteria, jakimi kierowano się w wycenie punktowej poszczególnych przedmiotów, choć wydaje się, że w przypadku przedmiotów z grupy podstawowych, kierunkowych i specjalnościowych, głównym kryterium wyceny jest liczba godzin dydaktycznych, a w nieco mniejszym stopniu decyduje o tym nakład pracy studenta lub to, do której kategorii należy dany przedmiot. Dla przykładu: na studiach stacjonarnych podstawowy - *Prawo administracyjne* (90 godzin) ma 10 punktów, specjalnościowe *System bezpieczeństwa i porządku publicznego w Polsce* (90 godz.) – 8 pkt. i *Zwalczanie przestępczości* (90 godz.) – 7 pkt. (czy ten ostatni wymaga większego nakładu pracy niż np. *Finanse publiczne...?*), a kierunkowe *Prawo cywilne i umowy...*, *Prawo pracy...*, *Finanse publiczne i prawo finansowe* (po 60 godz.) – 6 pkt., czy z grupy *Inne - Polityka bezpieczeństwa* (45 godz.) – 3 pkt.,

Ochrona danych osobowych (30 godz.) – 2 punkty. Wydaje się wadliwe, że części przedmiotów przypisano znacznie więcej punktów ECTS niż wymaga tego deklarowany w *Raporcie samooceny* nakład pracy studenta (zarówno własnej, jak też wynikający z liczby godzin). Na przykład: *Kontrola w administracji* i *Zwalczanie przestępczości* mające co prawda 90 godzin i 7 pkt., wymagają chyba mniejszego nakładu pracy niż np. *Postępowanie administracyjne* (60 godz. i też 7 pkt.) lub *Prawo cywilne z umowami w administracji* (60 godzin i 6 punktów) w ramach których student – oprócz wiedzy teoretycznej powinien zdobyć umiejętności praktyczne, w postaci np. samodzielnego sporządzenia umowy lub pism procesowych. Poważną wadą jest fakt, że punktacja ECTS tych samych przedmiotów różni się na studiach stacjonarnych i niestacjonarnych. Na przykład: *Prawo administracyjne* na stacjonarnych ma przypisane 10 punktów, a na niestacjonarnych 9, *Postępowanie administracyjne* – odpowiednio 7 i 6, *Prawo gospodarcze* – 6 i 5, *Instytucje i źródła prawa UE* – 5 i 3, *Podstawy psychologii* – 2 i 3, *Logika prawnicza* na stacjonarnych została wyceniona na 2 punkty, a na niestacjonarnych aż na 8. Ponadto, tym ostatnim przypadku nic nie uzasadnia aż tak dużej liczby punktów. Różnice te – oprócz oczywistej wadliwości – stwarzają zdecydowane trudności przy transferze punktów w przypadku, gdy student zmienia tryb studiów.

Na II stopniu studiów przewidziano ogółem po 123 punkty ECTS na specjalnościach *Administracja w wymiarze sprawiedliwości* i *Administracja publiczna w systemie organów ochrony prawnej*, a tylko 118 na *Bezpieczeństwie i porządku publicznym*. W tym ostatnim przypadku (wbrew wyliczeniom w dostarczonej w czasie wizytacji tabeli) jest ich o 2 mniej niż wymagane 120 punktów, a więc nie spełniono przewidzianych prawem wymagań. Podobnie, jak na I stopniu, w dostarczonych tabelach nie zaznaczono punktacji w poszczególnych semestrach, ani w rozliczeniu rocznym, lecz nie stwarza to trudności – jak w przypadku I stopnia - w ustaleniu ich rozkładu, gdyż wszystkie przedmioty trwają jeden semestr. Rozkład punktów w poszczególnych latach oraz na obu trybach studiów jest mało zróżnicowany. Czterem przedmiotom podstawowym przypisano po 5 punktów ECTS (łącznie 20), ośmiu kierunkowym od 3 do 5 (łącznie 32), *Innym (Prawu ochrony środowiska* - 4, *Prawu wyznaniowemu* – 3), a specjalnościowym po 5 (łącznie od 30 do 35). Seminarium magisterskie (wraz z pracą) ma 29 punktów. Liczba punktów – z wyjątkiem wyżej wskazanej jednej specjalności - jest zgodna z wymaganiami prawem przewidzianymi. Punktacja jest taka sama w obu trybach kształcenia, jak też w odniesieniu do poszczególnych przedmiotów, z wyjątkiem specjalnościowych.

Nie stwierdzono istotnych wad w wycenie poszczególnych przedmiotów według kryterium nakładu pracy (własnej i liczby godzin dydaktycznych na terenie uczelni), choć – jak się wydaje – nie doceniono *Przygotowania projektów UE* (4 pkt.), który - z założenia – powinien wymagać większego nakładu pracy własnej studenta (umiejętności praktyczne) niż np. *Ustrój organów ścigania i wymiaru sprawiedliwości* (5 pkt.) lub *Ochrona granic UE*.

Sposób wyliczania punktacji ECTS - mimo wskazanych zastrzeżeń - można uznać w zasadzie za właściwy (choć nie w pełni konsekwentny). Wadą jest mniej niż 120 punktów na specjalności *Bezpieczeństwo i porządek publiczny*. Podobnie jak w planach I stopnia, mimo pewnych niedociągnięć, można uznać, że sposób wyceny ECTS jest w poprawny, lecz wymagająca pewnych korekt. Wadą jest przede wszystkim zbyt duże zróżnicowanie punktacji

w poszczególnych semestrach I stopnia studiów oraz to, że na jednej ze specjalności jest mniejsza niż powinna liczba punktów.

Ocena sposobu wykorzystania możliwości stworzonych przez ten system w indywidualizowaniu procesu kształcenia, w tym poprzez wymianę międzyuczelnianą, międzynarodową

Przyjęty system kształcenia wraz z ofertą przedmiotową pozwala na indywidualizację procesu kształcenia i wymianę międzyuczelnianą.

Ocena prawidłowości: sekwencji przedmiotów i modułów określonej w planie i programie studiów poszczególnych poziomów kwalifikacji

Opracowane plany studiów bazujące na standardach kształcenia oraz KRK wskazują logikę i poprawność merytoryczną wyrażającą się we właściwej sekwencyjności zajęć i rozpisaniu tym samym efektów kształcenia.

Ocena spójności programu i wymiaru praktyk studenckich, terminu ich realizacji oraz doboru miejsc, w których się odbywają, z celami i efektami kształcenia określonymi dla tych praktyk

Uczelnia w sposób kompleksowy prowadzi praktyki studenckie. Świadczy o tym fakt uchwalenia Regulaminu Praktyk Studenckich realizowanych na Wydziale Administracji, który w sposób jednolity określa zarówno same zasady odbywania praktyk jak i ich zaliczanie. Jednostką prowadzącą praktyki jest Biuro Karier. Działalność Biura w tej dziedzinie zasługuje na pozytywną ocenę ze względu na zakrojoną na szeroką współpracę z podmiotami zewnętrznymi oferującymi możliwość odbywania praktyk. Świadczy o tym fakt stworzenia bardzo długiej listy podmiotów współpracujących z Uczelnią w dziedzinie praktyk. Studenci mają swobodę w wyborze podmiotu, w którym chcą odbywać praktykę. Uczelnia świadczy pomoc studentowi w nawiązaniu kontaktu z konkretnym podmiotem nieznajdującym się na liście. Jednak działalność instytucji koniecznie musi być związana ze studiowanym kierunkiem.

Praktyki zawodowe, które stanowią integralną część procesu kształcenia na kierunku *Administracja*, realizowane są - zgodnie z wybraną specjalnością - zarówno we wcześniej obowiązujących, jak i nowym planie studiów dla studentów I stopnia, w wymaganym wymiarze co najmniej 3 tygodni, a realizowane nie później niż do końca IV semestru. Takie określenie czasu ich odbywania stwarza możliwość odbycia ich nawet po I semestrze studiów, a więc np. przed zaliczeniem *Prawa administracyjnego* lub *Postępowania administracyjnego*, co – w takim przypadku – nie spełniło by celu praktyki. Przypisane zostało im 3 pkt. ECTS.

Ich celem ogólnym – jak zasadnie określono w *Raporcie Samooceny* - jest „kształcenie studentów przez działanie w zakresie szeroko pojętego administrowania i zarządzania przez umożliwienie nabywania doświadczeń związanych z funkcjonowaniem podmiotów

gospodarczych, społecznych, oświatowych organów administracji publicznej i innych jednostek organizacyjnych w życiu społeczno- gospodarczym”.

Program oraz zasady ich organizacji określa wydany przez Dziekana *Regulamin praktyk studenckich realizowany na Wydziale Administracji*, obowiązujący od 1.10.2007 r. Należy zauważyć, że w załączonym dokumencie nie podano daty jego ustanowienia, a także brak jest podpisu Dziekana. Ponadto, nie nowelizowano nazwy Wydziału i jego Dziekana (obecna nazwa to Wydział Prawa i Administracji). Z treści *Regulaminu* (§ 1) wynika, że praktyki są obowiązkowe dla wszystkich studentów *Administracji*, jednak w planach II stopnia nie zostały one przewidziane - co w myśl obecnie obowiązujących przepisów jest wadą - gdyż powinny odbywać się także na nich, w ramach programu kształcenia.

Praktyki odbywają się na podstawie skierowania podpisanego przez Pełnomocnika Dziekana ds. praktyk i umowy zawartej pomiędzy Uczelnią. Nadzór nad organizacją praktyk i koordynacją praktyk sprawuje Pełnomocnik Rektora ds. Praktyk Studenckich, a organizuje je i zabezpiecza od strony techniczno-organizacyjnej, a także wskazuje miejsce i termin ich rozpoczęcia Biuro Karier, stanowiące obsługę administracyjną pełnomocnika. Za realizację praktyk na Wydziale odpowiada powołany przez Dziekana Wydziału Pełnomocnik (§ 6 i 7 *Regulaminu*), który dokonuje zaliczenia na podstawie odpowiedniej dokumentacji złożonej przez studenta, potwierdzonej w dzienniku praktyk przez podmiot do którego student jest kierowany. Z uwagi na fakt, że znaczna część słuchaczy studiów niestacjonarnych pracuje, większości z nich praca zawodowa jest zaliczana jako odbycie praktyki po analizie jej charakteru, w kontekście przewidzianego programu, dokonanej przez Pełnomocnika. Należy podkreślić rzetelne i dokładne prowadzenie dokumentacji praktyk oraz sposobu ich zaliczania, co stwierdzono na podstawie analizy teczek osobowych i *Dzienników praktyk*.

Program praktyk, ich wymiar czasowy i dobór instytucji, w których się odbywają jest spójny z celami i efektami określonymi dla nich. System kontroli i zaliczania również nie budzi zastrzeżeń, natomiast brak określenia terminu po którym z semestrów powinny być odbywane rodzi wątpliwości co do możliwości realizowania zakładanych celów. Należy więc dokonać w tym względzie nowelizacji *Regulaminu praktyk*, w kontekście wcześniej zaznaczonych uchybień formalnych, jak też doprecyzowania terminów przewidzianych dla ich realizacji. Poza tym, należy wprowadzić obowiązek ich odbywania na II stopniu studiów. Z uwagi na powyższe – mimo pozytywnej oceny dotyczącej studiów I stopnia – ocena ogólna nie może być w pełni pozytywna.

Ocena systemu kontroli i zaliczania praktyk

Weryfikacji uzyskania zakładanych efektów kształcenia dokonuje Prodziekan ds. studenckich, który na podstawie przedstawionego dziennika praktyk podejmuje decyzję o ich zaliczeniu. Z rozmowy z Prodziekanem ds. studenckich wynika, że zdarzały się sytuacje niezaliczenia praktyk z powodu braku uzyskania zakładanych efektów, zgłoszone Uczelni przez podmioty przyjmujące studentów na praktyki. W czasie spotkania studenci potwierdzili twierdzenia Prodziekana ds. studenckich na temat możliwości zaliczenia praktyk na podstawie pracy zawodowej oraz na temat skrupulatnej weryfikacji zakładanych efektów, które mają zostać osiągnięte przez studenta w trakcie odbywania praktyk. Zdaniem studentów obowiązek odbycia praktyki w wymiarze trzech tygodni nie jest wymaganiem zbyt

wygórowanym. Studenci potwierdzili również możliwość odbywania praktyk w podmiotach z poza oficjalnej listy, co należy ocenić pozytywnie.

Ocena organizacji procesu kształcenia realizowanego w ramach poszczególnych form kształcenia przewidzianych dla danego kierunku, poziomu i profilu studiów w kontekście możliwości osiągnięcia zakładanych celów i efektów kształcenia. Prawidłowość organizacji kształcenia w ZOD, jeżeli taki ośrodek funkcjonuje w ramach jednostki

Organizację roku akademickiego, trwającego od 1 października do 30 września następnego roku kalendarzowego, a w szczególności: terminy prowadzenia zajęć, sesji egzaminacyjnej oraz wakacji i przerw w nauce ustala i ogłasza Rektor, nie później niż 4 miesiące przed rozpoczęciem nowego roku akademickiego (§ 3 *Regulaminu studiów*). Nadzór nad całością przebiegu procesu dydaktycznego sprawuje Dziekan (§ 4 *Regulaminu*).

Rok akademicki podzielony jest na dwa semestry, które są okresami zaliczeniowymi. Wszystkie zajęcia są obowiązkowe (§ 12 *Regulaminu*). Na studiach stacjonarnych odbywają się one od poniedziałku do piątku we właściwym wymiarze, a na niestacjonarnych co dwa tygodnie (wyjątkiem jest jeden przypadek, gdy przewidziano je co tydzień), w ramach 9 zjazdów w każdym semestrze, realizowanych w soboty i niedziele. Wyjątkiem są zajęcia z dwóch przedmiotów: *Zasady ustroju politycznego państwa* na I r. II stopnia w semestrze zimowym i *Postępowanie karne...* na I roku I stopnia, które mają zbyt duży jednorazowy wymiar (odpowiednio: od 8.00 do 12.00 i od 8.00 do 12.00).

Informacje o rozkładach zajęć są dostępne na tablicach ogłoszeniowych i stronie internetowej Uczelni. Należy podkreślić, że jest w nich używana nieobowiązująca już terminologia „USM” (Uzupełniające Studia Magisterskie), co wymaga korekty. W dniach zjazdów praca dziekanatu i Biblioteki jest dostosowana do rozkładu zajęć.

Harmonogram sesji egzaminacyjnej ustala Dziekan w porozumieniu z egzaminatorami, przy czym liczba egzaminów w roku akademickim nie może przekroczyć 8, w tym w jednej sesji 5 (§ 5 *Regulaminu studiów*). Szczegółową regulację dotyczącą procedury organizacji sesji normują dostarczone w czasie wizytacji zarządzenia Dziekana WPiA nr 2/2009 oraz nr 1 i 2/2010.

Organizacja procesu kształcenia jest prawidłowa (z wyjątkiem przekroczenia limitu godzin wykładu we wskazanych przypadkach na studiach niestacjonarnych), co pozwala na osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia.

Ocena prawidłowości doboru form realizacji zajęć dydaktycznych z przedmiotów tworzących moduł praktyczny (zajęcia praktyczne, w tym w środowisku pracy) do założonych efektów kształcenia

Studenci niestacjonarni mają w terminach zjazdów dużą ilość zajęć, jednak rozumieją, że ze względu na formę studiowania i na konieczność pełnej realizacji programu, nie da się uniknąć takiej sytuacji. Studentom zapewnione zostały krótkie przerwy między zajęciami oraz jedna

dłuższa w czasie której studenci mogą spożyć obiad. Z relacji studentów wynika, że wszelkiego rodzaju zastrzeżenia co do planu zajęć, są natychmiast uwzględniane przez władzę Uczelni. WSPiA stara się w bardzo życzliwy sposób dostosowywać plan zajęć do potrzeb swoich studentów, co należy ocenić pozytywnie.

Ocena możliwości indywidualizacji procesu kształcenia studentów wybitnie uzdolnionych, studentów niepełnosprawnych

Zgodnie z §17 Regulaminu Studiów każdemu studentowi WSPiA przysługuje możliwość ubiegania się o indywidualny tryb studiowania, który może przybrać formę indywidualnej organizacji studiów lub indywidualnego planu i programu kształcenia. Decyzje w tej sprawie podejmuje Dziekan. Zgodę na realizację indywidualnego trybu studiowania może otrzymać student, który zaliczył pierwszy rok studiów oraz uzyskał średnią ocen co najmniej 4,0.

W opinii studentów możliwość skorzystania z indywidualizacji jest słabo upowszechniona. Bardzo mała liczba studentów korzysta z tej możliwości. W potocznym rozumieniu wśród studentów przyjęło się, że indywidualny tok studiów pozwala nie chodzić na zajęcia. Poza tym studenci nigdy nie spotkali się z przypadkiem objęcia przez nauczyciela akademickiego indywidualną opieką naukową studenta o wysokich wynikach w nauce.

Negatywnie należy odnieść się do braku możliwości wyboru przez studentów określonych zajęć dydaktycznych. Cały plan zajęć jest narzucany studentom z góry bez możliwości wyboru modułów kształcenia. Taki stan rzeczy stanowi naruszenie §5 ust. 2 rozporządzenia MNiSW z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia. Jediną możliwością dostosowania programu kształcenia przez studentów do własnych potrzeb jest wybór specjalności.

Studenci nie umieli wskazać czy kiedykolwiek na WSPiA spotkali się z nowoczesnymi, nietypowymi formami kształcenia. Podkreślili jednak, że niektóre zajęcia głównie o charakterze warsztatowym cieszyły się bardzo dużą popularnością i różniły się one od tradycyjnych zajęć. Studenci podkreślili, że w programie kształcenia przeważającą część zajmują jednak zajęcia teoretyczne w formie wykładów.

Na podstawie § 4 *Regulaminu*, Uczelnia dostosowuje organizację i właściwą realizację procesu dydaktycznego do szczególnych potrzeb studentów będących osobami **niepełnosprawnymi**, w tym warunki odbywania studiów do rodzaju niepełnosprawności. Nadzór nad realizacją tych zadań sprawuje powołany przez Rektora pełnomocnik ds. osób niepełnosprawnych. Mogą studiować według indywidualnej organizacji studiów. Odnośnie infrastruktury mającej stworzyć warunki dla umożliwienia uczestniczenia w zajęciach dydaktycznych tych osób należy stwierdzić, że nie wszystkie budynki wizytowanej jednostki są w pełni dostosowane do ich potrzeb.

W ocenianej jednostce istnieją regulaminowe i organizacyjne możliwości indywidualizacji kształcenia obu grup studentów.

2)

Ocena czy zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy i metody dydaktyczne tworzą spójną całość

Podczas wizytacji władze Wydziału dostarczyły Zespołowi Oceniającemu inne niż załączone do *Raportu samooceny* plany studiów dotyczące lat od 2007/08 do 2011/12, gdyż – według wyjaśnień Prorektora ds. studenckich (notatka wyjaśniająca z dn. 13.19.2012) - te, które zostały wysłane do PKA zawierały błędy. Wobec powyższego, podstawę oceny stanowią więc te plany, które otrzymano w czasie wizytacji.

Na I stopniu studiów kierunku *Administracja*, realizowane są obecnie równoległe dwa **plany studiów**: pierwszy, przyjęty uchwałą Rady Wydziału Prawa i Administracji i obowiązujący od roku akademickiego 2007/08 do 2011/2012, w którym w każdym roku dokonywano uchwałami Rady Wydziału niewielkich korekt (np. dotyczących przeniesienia poszczególnych przedmiotów na inny semestr), oraz drugi – nowy - który obowiązuje od roku akademickiego 2012/13, zatwierdzony *Uchwałą RW nr 206 z dnia 25.04.2012*.

Plan wcześniejszy realizowany jest na II i III roku studiów stacjonarnych i niestacjonarnych w ramach pięciu specjalności: *Administracja publiczna, Bezpieczeństwo i porządek publiczny, Detektywistyka, Administracja wymiaru sprawiedliwości i Administracja publiczna w gospodarce*. Na trwających 6 semestrów studiach stacjonarnych przewidziano ogółem 1810 godzin (co jest zgodne ze *Standardami kształcenia*), w tym – zależnie od specjalności - od 585 do 660 ćwiczeń, konwersatoriów i laboratoriów (co najmniej 32,32% lub więcej), a więc spełniono określony w *Standardach kształcenia* wymóg, aby co najmniej 30% zajęć było prowadzonych w innych niż wykład formach. Na niestacjonarnych liczba godzin wynosi od 1387 do 1422 (zależnie od specjalności), a więc więcej niż wskazana w *Standardach* proporcja 60% w stosunku do stacjonarnych.

Treści podstawowe realizowane są w ramach 9 obowiązkowych przedmiotów: na studiach stacjonarnych ich wymiar przewidziano na 420 godzin, a więc więcej niż przewidziano w *Standardach* (wymaganych jest 360 godz.), a na niestacjonarnych w liczbie 360 godzin, co jest zgodne z określonymi wymaganiami. W przypadku przedmiotów kierunkowych uzasadnione jest stwierdzenie, że na wizytowanym kierunku realizowane są one w wystarczającym stopniu, zarówno co do ich oferty (w planach przewidziano 7, przy wymaganej realizacji 6 spośród 12), zawartości programowej, jak też liczby godzin. Ta ostatnia wynosi 330 godz. na stacjonarnych (wobec wymaganych 195) i 185 na niestacjonarnych. Plan uwzględnia przedmioty przewidziane w ramach *Innych wymagań* określonych w *Standardach* zajęć poszerzających wiedzę humanistyczną (*Filozofia, Podstawy psychologii, Logika prawnicza, Etyka*), w sumarycznym wymiarze 90 godzin (przy minimalnym 60 godz.). Wykładane są również *Organizacja ochrony środowiska* oraz *Ochrona własności intelektualnej i Prawo międzynarodowe*. Przewidziano też zajęcia z *Technologii informacyjnej*. Za przedmioty obieralne uznano tylko te, które są prowadzone na specjalnościach. Liczba ich godzin wynosi 575 godzin (31,77%), a więc plany studiów spełniają wymóg odnośnie proporcji przedmiotów obieralnych do obowiązkowych (te pierwsze powinny stanowić co najmniej 30 % ogólnej liczby godzin). Nauka języka obcego jest prowadzona w semestrach od I do IV, w wymiarze 120 godzin na stacjonarnych i 72 na niestacjonarnych, kończąc się egzaminem po drugim roku. Ani w *Raporcie samooceny*, ani w

planie studiów nie wskazano, jaki jest oferowany wybór języków. Seminarium dyplomowe odbywa się w trzech ostatnich semestrach. Program studiów uzupełnia trwająca 3 tygodnie praktyka zawodowa, a więc w wymiarze wskazanym w *Standardach*. (ocena praktyk została omówiona wcześniej).

Sekwencja przedmiotów jest w zasadzie właściwa, co dotyczy znacznej części spośród nich (szczególnie specjalnościowych): np. *Prawo administracyjne* jest wykładane po *Nauce administracji*, *Postępowanie cywilne* po *Prawie cywilnym* itp. Wątpliwości dotyczą jednak usytuowania kilku z nich. Dla przykładu można wskazać, że np.: *Postępowanie administracyjne* jest wykładane równolegle z *Prawem administracyjnym*, *Publiczne prawo gospodarcze*, *Ochrona własności intelektualnej* oraz *Finanse publiczne i prawo finansowe*, równolegle z *Prawem cywilnym i umowami w administracji*, choć – jak się wydaje – powinny być prowadzone po nich.

Studia kończą się egzaminem dyplomowym, którego zasady opisano w p. 2.3.

Zestawiając ten plan z wymogami zawartymi w *Standardach*, należy stwierdzić, że zostały one zrealizowane, a plan studiów spełnia wymagania przewidziane dla danego kierunku. Właściwa jest ogólna liczba godzin, jak też zestaw przedmiotów podstawowych i kierunkowych. Niewielkie wątpliwości mogą dotyczyć usytuowania niektórych przedmiotów, lecz nie rzutuje to na ogólną ocenę.

Nowy plan studiów, zatwierdzony *Uchwałą* Rady Wydziału nr 206 z 25.04.2012, jest realizowany w trybach stacjonarnym i niestacjonarnym na I roku studiów oraz na II stopniu. **Studia I stopnia** trwają 6 semestrów, a więc we właściwym wymiarze. Liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych wynosi ogółem 2014, w tym 704 w innych niż wykład formach, a więc udział tych ostatnich stanowi 34,95%, czyli więcej niż wymagane co najmniej 30%. Na niestacjonarnych liczba godzin wynosi 1274. Zawartość programowa nowego planu studiów nie różni się zasadniczo od ostatniej wersji z roku 2011/12. Zmieniono usytuowanie niektórych przedmiotów (np. *Język obcy*) i dodano dwa nowe w ramach *Innych* na niestacjonarnych i jeden na stacjonarnych (należy tu zaznaczyć, że to ostatnie różnicuje program kształcenia w obu trybach). Treści podstawowe są wykładane w ramach 9 przedmiotów, w łącznej liczbie 420 godzin (na niestacjonarnych 380). Treści kierunkowe są zawarte w 7 przedmiotach w wymiarze 330 godzin na stacjonarnych i 185 na niestacjonarnych. W ramach *Innych wymagań* znajdują się zajęcia poszerzające wiedzę humanistyczną (*Filozofia*, *Podstawy psychologii*, *Logika prawnicza*, *Etyka*), w sumarycznym wymiarze 584 godzin na stacjonarnych i 347 na niestacjonarnych. Wydaje się jednak (choć nie stanowi to zarzutu), że część spośród nich mogłaby znaleźć się w ofercie przedmiotów specjalizacyjnych (np. *Polityka bezpieczeństwa państwa* i *Edukacja zdrowotna i prozdrowotna*), co zwiększyłoby ich zakres i uzupełniło treści kształcenia. Wykładane są również *Organizacja ochrony środowiska* i *Ochrona własności intelektualnej* oraz *Prawo międzynarodowe*. Przewidziano też zajęcia z *Technologii informacyjnej* we właściwym wymiarze. Nauka języka obcego jest realizowana w odpowiednim wymiarze 120 godzin na studiach stacjonarnych (72 na niestacjonarnych) w semestrach III – VI. Podobnie jak w planie wcześniejszym, nie podano wyboru oferty kształcenia w tym zakresie. Repetytorium

dyplomowe przewidziano w semestrach V i VI w łącznej liczbie 45 godzin na stacjonarnych i 36 na niestacjonarnych.

W ramach kierunku przewidziano te same specjalności, co w poprzednio obowiązujących planach, a więc: *Administracja publiczna*, *Bezpieczeństwo i porządek publiczny*, *Detektywistyka*, *Administracja wymiaru sprawiedliwości* i *Administracja publiczna w gospodarce*, przy czym – jak wynika z przedstawionych planów – na studiach stacjonarnych realizowane są dwie z nich: *Administracja publiczna* i *Administracja publiczna w gospodarce*. Na każdej z nich łączny wymiar modułu specjalnościowego - uznanego za obieralny - to 575 godzin na stacjonarnych (na niestacjonarnych 325), co stanowi 28,55%, a więc mniej, niż wymagane 30%. Jeszcze mniejszy udział procentowy przedmiotów obieralnych zaistniał według właściwego w myśl obecnie obowiązujących przepisów kryterium ECTS, który tu stanowi 27,77%. Jeśli jednak przyjąć interpretację, że przewidziane 30% godzin obieralnych oblicza się w stosunku do pozostałych, po odliczeniu wymiaru przedmiotów podstawowych i kierunkowych, a ponadto że można wliczyć do obieralnych język obcy, to właściwa proporcja została zachowana. Program studiów uzupełnia trwająca 3 tygodnie praktyka zawodowa, a więc we właściwym wymiarze. **Sekwencja przedmiotów** jest w zasadzie taka sama jak w poprzednio obowiązujących planach z wszystkimi zaletami i wadami. Studia kończą się egzaminem dyplomowym.

Plan studiów II stopnia określa czas ich trwania na cztery semestry, a więc we właściwym wymiarze. Łączna liczba godzin zajęć dydaktycznych na studiach stacjonarnych wynosi 805 (na niestacjonarnych 550), co jest to zgodne z określonymi w przepisach wymaganiami. Proporcja obu trybów jest właściwa - studia niestacjonarne stanowią 68,32%. Procentowy udział godzin wykładów do zajęć prowadzonych w innych formach jest odpowiedni i stanowi więcej niż 30%. Treści podstawowe są zawarte w ramach czterech przedmiotów w łącznej liczbie 180 godzin na stacjonarnych i 120 na niestacjonarnych, a kierunkowe w ośmiu (240 godz.- stacjonarne i 150 - niestacjonarne) Wymiar godzin każdego z przedmiotów jest właściwy, a tym samym spełniono wymagania przewidziane w przepisach. W grupie *Innych wymagań* w planach studiów przewidziano dwa przedmioty: *Prawo ochrony środowiska* i *Prawo wyznaniowe*.

W ramach kierunku na studiach niestacjonarnych prowadzone są te same specjalności, co w poprzednio obowiązujących planach, lecz – jak wynika z przedstawionych planów – na stacjonarnych realizowane są dwie z nich: *Administracja publiczna* i *Administracja publiczna w gospodarce*. Na każdej z nich liczba godzin dla modułu specjalnościowego wynosi 210. **Sekwencja przedmiotów** i wymiar godzin poszczególnych z nich nie budzą zastrzeżeń. Liczba godzin z przedmiotów do wyboru (w tym przypadku są to jedynie przedmioty specjalnościowe) wynosi 210, a więc 26,08%, czyli mniej niż wymagane 30%. Udział procentowy przedmiotów obieralnych według właściwego w myśl obecnie obowiązujących przepisów kryterium ECTS jest bliski wymaganiom i stanowi 29,17%. Jeśli jednak przyjąć interpretację, że przewidziane 30% godzin obieralnych oblicza się w stosunku do pozostałych, po odliczeniu wymiaru przedmiotów podstawowych i kierunkowych, a ponadto można wliczyć do obieralnych język obcy, to właściwa proporcja została zachowana.

Seminarium przewidziano w semestrach od II do IV, w łącznej liczbie 100 godzin w obu trybach kształcenia. W planie studiów II stopnia nie przewidziano praktyki zawodowej, co jest istotną wadą. Warunkiem ukończenia studiów jest zdanie egzaminu magisterskiego, którego zasady omówiono wcześniej.

Reasumując nowe plany studiów I i II stopnia spełniają wymagania przewidziane w przepisach odnośnie do proporcji godzin wykładu do ćwiczeń oraz relacji między przedmiotami obieralnymi a obowiązkowymi, jak też procentowej relacji między studiami stacjonarnymi a niestacjonarnymi i sekwencji przedmiotów. Odnośnie do studiów II stopnia wadą jest brak praktyki zawodowej. Można uznać, że zarówno „stare”, jak i „nowe” plany studiów spełniają (z wyjątkiem praktyk na II stopniu) przewidziane wymagania, a zakładane efekty kształcenia w ich powiązaniu z treściami zawartymi w programach studiów oraz metodami dydaktycznymi tworzą spójną całość

Ocena końcowa 3 kryterium ogólnego: - w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych:

1) Realizowany program kształcenia umożliwia studentom osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia oraz uzyskanie zakładanej struktury kwalifikacji absolwenta.

2) Zakładane efekty kształcenia, treści programowe, formy zajęć oraz stosowane kształcenia tworzą spójną całość, a formy i metody dydaktyczne (choć z pewnymi zastrzeżeniami) są dostosowane do deklarowanych efektów kształcenia na ocenianym kierunku.

4. Liczba i jakość kadry dydaktycznej a możliwość zrealizowania celów edukacyjnych programu studiów

Władze Uczelni w raporcie samooceny zamieściły osoby które wchodziły w skład minimum kadrowego na kierunku „administracja” w roku akademickim 2011/2012. Podczas wizytacji Władze przekazały Zespołowi Oceniającemu skład minimum kadrowego na rok akademicki 2012/2013. Poniższe informacje dotyczą osób wchodzących w skład minimum kadrowego w roku akademickim 2012/2013.

1).

Ocena czy struktura kwalifikacji osób prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów oraz ich liczba umożliwiają osiągnięcie zakładanych celów i efektów kształcenia

Kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich teczkach osobowych. Deklarowane doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji – świadectwach pracy. Poza nielicznymi przypadkami niewłaściwej obsady zajęć dydaktycznych (*vide*: dalsza część raportu), liczebność i struktura kwalifikacji nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na kierunku „administracja” w wizytowanej Uczelni, umożliwiają osiągnięcie

zakładanych celów i efektów kształcenia.

Załącznik nr 5 Nauczyciele akademicy realizujący zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, w tym stanowiący minimum kadrowe. Cz. I. minimum kadrowe. Cz. II. pozostali nauczyciele akademicy.

2).

Ocena spełnienia przez nauczycieli akademickich wymienionych w minimum kadrowym warunków określonych w przepisach prawa (w tym posiadanie odpowiednich kwalifikacji naukowych i dorobku w danym obszarze wiedzy lub doświadczenia zawodowego, pensum dydaktyczne, wymiar czasu pracy, a w przypadku studiów na poziomie magisterskim/drugiego stopnia - podstawowe miejsce pracy, nie przekroczenie limitu minimów kadrowych, złożenie oświadczenia dotyczącego zaliczenia do minimum kadrowego)

Do minimum kadrowego studiów pierwszego stopnia zgłoszono 9 nauczycieli akademickich, w tym:

- 3 samodzielnych (3 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego).
- 6 ze stopniem naukowym doktora.

Do minimum kadrowego studiów drugiego stopnia zgłoszono 12 nauczycieli akademickich, w tym:

- 6 samodzielnych (6 z tytułem naukowym profesora),
- 6 ze stopniem naukowym doktora.

Po dokonanej analizie pod względem formalnym akt osób, które wchodzi w skład minimum kadrowego na kierunku „administracji”, należy uznać, iż zostały spełnione warunki określone w § 14 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) – minimum kadrowe dla studiów pierwszego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej trzech samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora oraz w § 15 ust. 1 – minimum kadrowe dla studiów drugiego stopnia na określonym kierunku studiów stanowi co najmniej sześciu samodzielnych nauczycieli akademickich oraz co najmniej sześciu nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora.

Zostały spełnione wymagania określone w § 13 ust. 1 powyższego rozporządzenia (do minimum kadrowego studiów pierwszego stopnia wliczani są nauczyciele akademicy zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie krócej niż od początku semestru), § 13 ust. 2 (do minimum kadrowego dla studiów drugiego stopnia i jednolitych studiów magisterskich są wliczani nauczyciele akademicy, dla których uczelnia ta stanowi podstawowe miejsce pracy, zatrudnieni w uczelni na podstawie mianowania albo umowy o pracę, w pełnym wymiarze czasu pracy, nie

krócej niż od początku semestru studiów), § 13 ust. 3 (nauczyciel akademicki może być wliczony do minimum kadrowego w danym roku akademickim, jeżeli osobiście prowadzi na danym kierunku studiów zajęcia dydaktyczne w wymiarze co najmniej 30 godzin zajęć dydaktycznych, w przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich i co najmniej 60 godzin zajęć dydaktycznych w przypadku nauczycieli akademickich posiadających stopień naukowy doktora lub tytuł zawodowy magistra).

Podczas weryfikacji teczek osobowych, a w szczególności oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do minimum kadrowego, stwierdzono, iż wszystkie osoby zgłoszone do minimum kadrowego spełniają warunki określone w art. 112a ustawy z dn. 27 lipca 2005 r. - Prawo o szkolnictwie wyższym (Dz. U. z 2012 r., poz. 572, z późn. zm.). Poza jednym przypadkiem (nauczyciel akademicki ze stopniem naukowym doktora – brak danych o dorobku naukowym) kwalifikacje naukowe nauczycieli akademickich potwierdzają odpowiednie dokumenty zawarte w ich teczkach osobowych. Deklarowane doświadczenie zawodowe nauczycieli akademickich znajduje odzwierciedlenie w dokumentacji – świadectwach pracy. Niektórzy pracownicy naukowo-dydaktyczni są zatrudnieni na stanowiskach nieprzewidywanych w art. 110 ust. 1 ww. ustawy (profesor). Ponadto w niektórych przypadkach nie są spełnione warunki określone w art. 119 ust. 1 pkt 3 wskazanej powyższej ustawy tj. w umowach o pracę brak jest informacji, czy Uczelnia jest podstawowym miejscem pracy. Takie informacje są podane w oświadczeniach składanych przez nauczycieli akademickich, ale w umowach jest ich brak (szczegóły w załączniku nr 5).

Ocena czy w minimum kadrowym są reprezentanci każdego obszaru wiedzy, odpowiadającego obszarowi kształcenia, do którego przyporządkowano oceniany kierunek studiów oraz czy obejmuje ono reprezentantów dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia

Zgodnie z § 13 ust. 3 ww. rozporządzenia, każdy obszar kształcenia, do którego przyporządkowano kierunek studiów jest reprezentowany w minimum kadrowym przez co najmniej jednego nauczyciela akademickiego posiadającego dorobek w obszarze wiedzy odpowiadającym temu obszarowi kształcenia. Obejmuje reprezentantów dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia (m. in. nauki o bezpieczeństwie, nauki o polityce, nauki o zarządzaniu, nauki o administracji, prawo). Opinia ta bazuje na ocenie merytorycznej Zespołu Oceniającego PKA, jednakże konieczne jest uzupełnienie dokumentacji uczelni o wskazanie, zgodnie z efektami kształcenia, dziedzin nauki i dyscyplin naukowych.

Jednoznaczna ocena spełnienia wymagań dotyczących minimum kadrowego dla ocenianego kierunku, poziomu i profilu studiów

Zostały spełnione wymagania w zakresie minimum kadrowego dla studiów pierwszego stopnia. Zaliczono do niego wszystkich zgłoszonych 9 nauczycieli akademickich, w tym:

- 3 samodzielnych (3 ze stopniem naukowym doktora habilitowanego).

- 6 ze stopniem naukowym doktora.

Nie zostały spełnione wymagania w zakresie minimum kadrowego dla studiów drugiego stopnia. Zaliczono do niego 11 spośród 12 zgłoszonych nauczycieli akademickich, w tym:

- 6 samodzielnych (6 z tytułem naukowym profesora),
- 5 ze stopniem naukowym doktora.

Do minimum kadrowego nie został zaliczony jeden z doktorów, ponieważ ze względu na brak danych na temat dorobku naukowego nie można stwierdzić, czy zgodnie z § 12 ust. 1 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dnia 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445, z późn. zm.) posiada dorobek w obszarze wiedzy, odpowiadającym obszarowi kształcenia, wskazanemu dla tego kierunku studiów, w zakresie jednej z dyscyplin naukowych lub artystycznych, do których odnoszą się efekty kształcenia dla tego kierunku.

Ocena stabilności minimum kadrowego (częstotliwości zmian jego składu).

Na podstawie przedstawionych informacji można stwierdzić, że minimum kadrowe jest stabilniejsze w grupie nauczycieli akademickich ze stopniem naukowym doktora. W przypadku samodzielnych nauczycieli akademickich następują zmiany rzędu trzech osób rocznie. Nie wpływa to jednak w zauważalny sposób na realizację procesu dydaktycznego. Większy problem stanowi liczebność osób tworzących minimum kadrowe (nie mylić ze wskazaną wcześniej ogólną liczebnością nauczycieli realizujących dydaktykę na ocenianym kierunku studiów – ta jest wystarczająca) kształtująca się na granicy wymaganej obowiązującymi przepisami prawa.

Ocena spełnienia wymagań dotyczących relacji między liczbą nauczycieli akademickich stanowiącymi minimum kadrowe a liczbą studentów ocenianego kierunku studiów

Stosunek liczby nauczycieli akademickich stanowiących minimum kadrowe do liczby studentów kierunku **spełnia** wymagania § 17 ust. 1 pkt. 3 rozporządzenia Ministra Nauki i Szkolnictwa Wyższego z dn. 5 października 2011 r. w sprawie warunków prowadzenia studiów na określonym kierunku i poziomie kształcenia (Dz. U. Nr 243, poz. 1445) wynosi ok. 1:92,5.

Ocena prawidłowości obsady zajęć dydaktycznych z poszczególnych przedmiotów: ocena zgodności obszarów nauki, dziedzin i dyscyplin naukowych reprezentowanych przez poszczególnych nauczycieli akademickich (w przypadku profilu praktycznego - ich doświadczenia zawodowego), ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów/modułów

Na podstawie przedłożonych informacji o dorobku naukowym nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów w nielicznych

przypadkach stwierdzono niezgodność dyscyplin naukowych (tematyki dorobku naukowego) ze szczegółowymi efektami kształcenia dla poszczególnych przedmiotów. Szerszy opis przedstawiono w Załączniku Nr 5B. Zgodność dyscyplin z efektami kształcenia.

W przypadku licznej grupy nauczycieli akademickich niewchodzących w skład minimum kadrowego, a prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów, ze względu na brak danych nie była możliwa ocena zgodności zakresu ich kwalifikacji z zamierzonymi efektami (tematyką) powierzonych im zajęć. Szczegółowe informacje zawarto w Załączniku nr 5 - Część II.

W przypadku prowadzenia kształcenia na odległość: ocena przygotowania nauczycieli akademickich do realizacji zajęć dydaktycznych w tej formie

Uczelnia nie realizuje zajęć dydaktycznych przy użyciu technik i metod kształcenia na odległość.

Ogólna ocena hospitowanych zajęć dydaktycznych

Zajęcia ocenione w trakcie hospitacji potwierdzają należyte przygotowanie dydaktyczne oraz merytoryczne do zajęć. Potwierdzono także wypełnianie obowiązków natury formalnej i prawnej względem studentów. Zajęcia są prowadzone we właściwych warunkach dydaktycznych, ale uczelnia powinna lepiej kojarzyć sale dydaktyczne z liczebnością grup.

Załącznik nr 6 Informacja o hospitowanych zajęciach i ich ocena

3).

Ocena prowadzonej polityki kadrowej i jej spójności z założeniami rozwoju ocenianego kierunku studiów:

- procedur i kryteriów doboru oraz weryfikacji kadry dydaktycznej ocenianego kierunku studiów, ich przejrzystości i upowszechnienia

W myśl założeń przedstawionych przez Uczelnię, kadra naukowo-dydaktyczna dobierana jest według kryteriów, które są niezbędne dla osiągnięcia efektów kształcenia w zakresie przedmiotów prowadzonych na ocenianym kierunku studiów. Stosunek pracy z nauczycielami akademickimi jest nawiązywany przez Kanclerza na wniosek Dziekana. O zatrudnieniu decyduje ocena kompetencji kandydatów. Dobór zatrudnianych pracowników jest uzależniony od aktualnych potrzeb Wydziału determinowanych programami kształcenia poszczególnych specjalności. Zatrudniane na etat osoby to profesorowie, doktorzy habilitowani oraz doktorzy. Kadre naukowo-dydaktyczną tworzą osoby posiadające nie tylko doświadczenie naukowe, ale i – w miarę możliwości - praktyczne.

- systemu wspierania rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej, w tym poprzez zapewnienie warunków do rozwoju naukowego i umiejętności dydaktycznych (urlopy naukowe, stypendia, staże, wymianę z uczelniami i jednostkami naukowo-badawczymi w kraju i za granicą), oraz ocena jego efektywności

Rozwój kadry naukowo-dydaktycznej jest wspierany poprzez finansowanie przez Uczelnię zgłaszanych i akceptowanych projektów badawczych, finansowanie udziału pracowników w konferencjach naukowych w kraju i poza granicami, jak i organizowanie konferencji naukowych z udziałem pracowników naukowo-dydaktycznych Uczelni oraz publikowanie prac naukowych pracowników w Wydawnictwie Uczelni, które dąży do wydawania punktowanego czasopisma naukowego, posiadania co najmniej jednego uprawnienia doktorskiego, uzyskania oceny parametrycznej MNiSW. Jako cel realizacji zadań strategicznych Uczelnia planuje przeprowadzenie działań w zakresie rozwoju kadry naukowo-dydaktycznej polegających na utrzymaniu składu kadry naukowo-dydaktycznej stanowiącej m. in. minimum kadrowe, systematycznym dokonywaniu oceny pracy nauczycieli poprzez zastosowanie ogólnouczelnianej ankiety oraz hospitacji zajęć dydaktycznych, pomoc w podnoszeniu kwalifikacji naukowych i zawodowych.

Realizacja zamierzonych celów może okazać się trudnym zadaniem biorąc pod uwagę liczebność stabilnej kadry związanej z Uczelnią jako podstawowym miejscem pracy oraz strukturę rozwoju naukowego kadry ocenianego kierunku studiów, która wykazuje tendencję spadkową zarówno wśród osób uzyskujących stopnie naukowe doktora (od 2 w 2008 r. do 0 w 2012 r.), jak i doktora habilitowanego (od 1 w 2008 r. i 2010 r. do 0 w 2011 r. i 2012 r.). W ciągu ostatnich 5 lat żaden z nauczycieli akademickich prowadzących zajęcia dydaktyczne na ocenianym kierunku studiów nie uzyskał tytułu naukowego profesora.

Opinie prezentowane przez nauczycieli akademickich podczas spotkania z zespołem oceniającym, perspektywy rozwoju kierunku i ograniczenia

Spotkanie z kadrami odbyło się 13 X br. w godz. 15⁰⁰ - 16⁰⁰. Z ramienia PKA uczestniczyli w nim: dr hab. Krzysztof Szewior, prof. dr hab. Stanisław Wrzosek oraz dr Zbigniew Markwart

Przewodniczący zespołu wizytującego – dr hab. K. Szewior na początku spotkania przedstawił obecnym na zebraniu przedstawicielom kadry naukowo-dydaktycznej cel wizytacji oraz skład zespołu, a następnie scharakteryzował dotychczasowy przebieg wizytacji. W szczególności omówił spotkanie ze studentami wizytowanego kierunku. Pierwszym wątkiem rozmowy była kwestia oceny przez kadrami rozwiązań związanych z wprowadzeniem KKK. Omówione zostało uczestnictwo kadry w określaniu efektów kształcenia. Podniesiony został problem przygotowania macierzy efektów kształcenia. Kolejnym podjętym tematem było zagadnienie nawiązywania kontaktów z interesariuszami zewnętrznymi. Przedstawiciele kadry podkreślali, że rozumieją wagę tego zagadnienia i między innymi stwierdzili, że poprzez kontakty z interesariuszami zewnętrznymi Uczelnia buduje swoją markę, w szczególności poprzez realizację postulatów zgłaszanych przez tych interesariuszy. W czasie

spotkania podniesiona została także kwestia bardzo słabego rozwoju naukowego kadry Uczelni. Padły głosy, że jest to uzależnione od nowych – niekorzystnych dla kadry naukowej – rozwiązań prawnych w tym zakresie. Ostatnim zagadnieniem podjętym podczas spotkania była kwestia znikomej wymiany międzynarodowej prowadzonej przez Uczelnię. Dyskutujący wyrazili pogląd, że ze względu na wewnątrz krajowy charakter wizytowanego kierunku, nie ma dużego zapotrzebowania na wspomnianą wymianę.

4).

W przypadku kolejnej oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić zmiany, ich wpływ na osiągnięte efekty i jakość kształcenia, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych poprzednio lub efektów działań naprawczych

Ocena końcowa 4 kryterium ogólnego – w pełni dla studiów pierwszego stopnia oraz znacząco dla studiów drugiego stopnia

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Struktura kwalifikacji kadry akademickiej prowadzącej zajęcia dydaktyczne jest właściwa z punktu widzenia posiadanych kwalifikacji i prowadzonych badań naukowych. Zasoby kadrowe w pełni zabezpieczają kształcenie.

2) Uczelnia dysponuje minimum kadrowym stanowiącym podstawę prowadzenia kierunku studiów licencjackich, przy jednoczesnym niedoborze kadrowym dla spełnienia wymogów na studiach magisterskich. Zauważalna mobilność kadrowa może utrudniać realizację celów naukowych i dydaktycznych (w tym należytej obsady przedmiotów).

3) Uczelnia prowadzi politykę kadrową służącą spełnieniu wymogów formalnych i merytorycznych doświadczając jednakże szeregu ograniczeń rynkowych. Dobór kadry z punktu widzenia kierunku studiów nie budzi zastrzeżeń, podobnie jak oferowany system wsparcia kadry akademickiej. Warunki zatrudnienia nie przekładają się jednakże na ścieżki kariery akademickiej pracowników uczelni.

5. Infrastruktura dydaktyczna i naukowa, którą dysponuje jednostka a możliwość realizacji zakładanych efektów kształcenia oraz prowadzonych badań naukowych

Główną siedzibą Uczelni jest budynek przy ul. Bułgarskiej 55 w Poznaniu który jest jej własnością. Uczelnia posiada również obiekt przy ul. 28 Czerwca 1956 r. nr 213/215, Grunwaldzkiej 22, Łozowej 77, Śniadeckich 34/58 które wynajmuje.

Główna siedziba Uczelni znajduje się przy ulicy Bułgarskiej. Obejmuje ona pomieszczenia przeznaczone dla władz wydziału, studentów, do procesu dydaktycznego. Zapewnione są miejsca parkingowe. Opór powyższego obiektu, Szkoła dysponuje pomieszczeniami w czterech innych miejscach Poznania na podstawie umowy najmu. Ilość sal dydaktycznych i ich wyposażenie w pełni zaspakajają potrzeby i wymogi nowoczesnego nauczania. Zapewnia się dostęp do komputerów, pracowni językowych, specjalistycznych. Pomieszczenia są wzbogacone sprzętem multimedialnym. Szkoła zapewnia także należyte warunki spędzania

czasu wolnego pomiędzy zajęciami dydaktycznymi. Winda oraz bezprogowe korytarze umożliwiają studentom niepełnosprawnym swobodny dostęp do pomieszczeń.

Uczelnia podpisała umowy na korzystanie z obiektów sportowych na terenie Poznania, czym zapewnia realizację zajęć wychowania fizycznego. Studenci i kadra naukowo WSPiA korzystają z domów wczasowych, domu sportowca i domu pracy twórczej.

Okazano dokumentację przeglądu technicznego.

Od bieżącego roku akademickiego zajęcia w WSPiA odbywają się w nowym budynku przy ulicy Bułgarskiej 55. Studenci odczuli znaczną poprawę warunków studiowania od momentu przeniesienia Uczelni do nowego budynku.

W opinii studentów infrastruktura dydaktyczna prezentuje bardzo wysoki poziom. W Uczelni jest wystarczająca liczba sal wykładowych, są one w stanie pomieścić wszystkich studentów, aczkolwiek kilka razy ze względu na bardzo wysoką frekwencję brakowało miejsc siedzących dla studentów, ale Uczelnia szybko zadbała o zmianę sali. Sale wykładowe są bardzo dobrze wyposażone, w prawie każdej znajduje się sprzęt audiowizualny, który wykorzystywany jest do wyświetlania prezentacji oraz w większości - nagłośnienie. Podsumowując studenci ocenili stan techniczny budynku jako bardzo dobry i pozwalający na realizację procesu kształcenia na ocenianym kierunku studiów do możliwości osiągnięcia deklarowanych efektów kształcenia.

Podkreślenia wymaga fakt, że Uczelnia zapewniła dla studentów studiujących administrację dostęp do specjalistycznego programu prawniczego „LEX”, który w swojej bazie zawiera wszystkie akty prawne, orzeczenia sądów oraz publikacje naukowe. Dla studenta administracji, który zarówno w czasie studiów jak i w przyszłej pracy zawodowej będzie pracował z wykorzystaniem aktów prawnych znajomość obsługi tego programu jest bardzo potrzebna. Opisany powyżej program został udostępniony studentom w rozbudowanej wersji, a więc Uczelnia musiała ponieść określone koszty w celu zakupu akurat takiej wersji licencji na program. Studenci mają również możliwość korzystania z tego programu poza budynkiem Uczelni po zalogowaniu się na stronie internetowej.

Uczelnia zadbała również o dostęp do internetu bezprzewodowego w budynku Uczelni. Studenci w przerwach między zajęciami lub nawet na samych zajęciach, używając własnego sprzętu elektronicznego mogą korzystać z internetu. Ponadto Uczelnia udostępniła studentom kilka stanowisk komputerowych z dostępem do internetu, z których mogą korzystać w czasie ich obecności na terenie Uczelni.

Uczelnia dysponuje biblioteką i czytelnią z pełnym dostępem do zasobów. Działła Rada Biblioteczna pełniąca funkcję koordynującą i konsultacyjną. Powierzchnia biblioteki wraz z czytelnią stanowi 172 mkw, w czytelni jest 30 miejsc do pracy, w tym 15 stanowisk komputerowych. Działła Internet i jest wykorzystywany na potrzeby studentów. Czytelnia jest otwarta w dogodnych godzinach. Zasoby biblioteki stanowi 16 tys. woluminów, 79 tytułów wydawnictw ciągłych, 33 tytuły czasopism on-line. Zapewnia się dostęp do WBN, baz danych prawniczych i administracyjnych (w tym Lex Sigma). Statystyka ruchu bibliotecznego wskazuje na odwiedziny, wypożyczenia, korzystanie z czytelni. Biblioteka i czytelnia należycie spełniają swoją funkcję usługodawczą, informacyjną i dydaktyczną.

Studenci podkreślili, że wymagana literatura przedmiotów znajduje się w bibliotece i jest wypożyczana. W Uczelni działa również system informatyczno-biblioteczny umożliwiający

łatwe znalezienie szukanej pozycji książkowej. Studenci podkreślili, że co prawda nie przeprowadzono dla nich szkolenia bibliotecznego, jednak system jest na tyle nieskomplikowany i intuicyjny, że świetnie sobie z nim radzą. Pozytywnie należy ocenić fakt, że zarówno biblioteka jak i czytelnia, o której będzie mowa poniżej są otwarte również w weekendy w czasie zjazdów studentów niestacjonarnych. Ponadto w bibliotece studenci mają możliwość skserowania określonych stron z książek do wykorzystania w domu lub na zajęciach. Uczelnia zadbała również o udostępnienie studentom czytelnia, która znajduje się przy bibliotece. Studenci ocenili, że liczba miejsc jest dla nich odpowiednia i nigdy nie mieli problemu ze znalezieniem miejsca siedzącego w czytelnia. Miejsce przeznaczone na czytelnia w ocenie studentów dostosowane jest do pracy wymagającej dużego skupienia. W Uczelni funkcjonuje również mała stołówka, w której studenci mogą zakupić posiłek w przystępnej cenie. Jest również ogólnodostępny punkt ksero, z którego za niewielką opłatą mogą korzystać studenci.

Jakość bazy dydaktycznej na WSPiA zasługuje na wysoką ocenę, którą właściwie w czasie spotkania wystawili jej sami studenci.

Ocena poprawności doboru instytucji, w których prowadzone są zajęcia praktyczne lub praktyki zawodowe do celów kształcenia i założonych efektów kształcenia

Program studiów nie przewiduje zajęć praktycznych wymagających prowadzenia ich w specjalistycznych instytucjach czy warunkach. Praktyki studenckie realizuje się z należytą starannością w zakresie doboru placówek i nadzoru na ich przebiegiem.

Za koordynację programu praktyk studenckich na WSPiA odpowiedzialne jest Biuro Karier. Pracownicy Biura zajmują się nawiązywaniem kontaktów z podmiotami zewnętrznymi, które zainteresowane są przyjmowaniem studentów na praktyki. Opracowana została długa lista podmiotów, w których studenci mają możliwość odbywania praktyk. Jednak nie jest to lista zamknięta i student ma możliwość wyboru instytucji, która nie znajduje się na liście. Uczelnia w razie potrzeby pomaga studentowi w nawiązaniu kontaktu z konkretną instytucją. Jednak podkreślić trzeba, że WSPiA słusznie nie wyraża zgody na odbywanie praktyk w podmiocie, który nie ma związku ze studiowanym kierunkiem. Studenci na kierunku administracja mogą również odbywać praktyki w podmiotach prywatnych, jednak w czasie praktyk muszą zajmować się czynnościami związanymi z administrowaniem. Z rozmowy z Kierownikiem Biura Karier wynika, że zdarza się, że studenci proszą o możliwość odbywania dodatkowych praktyk. Ich prośby są uwzględniane, a Uczelnia nawiązuje kontakt z podmiotem zewnętrznym.

Opiekunem praktyk na ocenianym kierunku jest Prodziekan ds. studenckich. Jego zadaniem jest weryfikacja uzyskanych efektów kształcenia oraz w rezultacie zaliczenie praktyk. Każdy student zobowiązany jest do odbycia trzy tygodniowej praktyki. W czasie jej odbywania ma on obowiązek prowadzenia dziennika praktyk, który jest mu wydawany przez Uczelnia. Właśnie na podstawie codziennych szczegółowych wpisów do dziennika na temat wykonywanych czynności Prodziekan dokonuje weryfikacji. Kilkakrotnie Prodziekan

odmówił zaliczenia praktyk z powodu niezrealizowania ich celu. Te sytuacje głównie dotyczyły praktyk realizowanych w podmiotach prywatnych.

Ocena spójności planowanego rozwoju ocenianego kierunku z rozwojem infrastruktury, w której prowadzone jest kształcenie na tym kierunku

Uczelnia dostosowuje infrastrukturę do potrzeb edukacyjnych, jednakże fakt wspomaganie się kilkoma obiektami na zasadzie umowy najmu do zabezpieczenia właściwej realizacji zajęć powinien być asumptem do rozważenia kwestii rozbudowy własnej infrastruktury.

Rozwój kierunku „administracja” jest spójny z rozwojem infrastruktury, w której prowadzone jest kształcenie w ramach tego kierunku.

Ocena polityki finansowej uczelni i jednostki w tym zakresie (planowane nakłady na utrzymanie i doskonalenia infrastruktury)

Uczelnia przedstawiała ponoszone nakłady finansowe na infrastrukturę powiązane z realizacją funkcji dydaktycznej. Wydatki obejmują obiekty własne i wynajmowane. Środki są zabezpieczone na: zakupy i modernizację, inwestycje, koszt najmu, remonty, wyposażenie, pomoce naukowe, i dydaktyczne, utrzymanie obiektów dodatkowych (dom sportowca, i dom pracy twórczej).

Ocena przystosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych

Pomieszczenia i struktura budynku jest dostosowana do potrzeb osób niepełnosprawnych, podobnie stanowiska dydaktyczne i gabinety administracji uczelni. Infrastruktura dydaktyczna, w tym Biblioteka wraz z czytelnią, w małym stopniu przystosowane są do potrzeb studentów niepełnosprawnych. Problemem Uczelni jest całkowity brak przystosowania infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych ruchowo lub studentów niewidomych, co potwierdził Pełnomocnik Rektora ds. studentów niepełnosprawnych. W budynku dydaktycznym nie ma windy lub innego podnośnika umożliwiającego dotarcie na wyższe piętra budynku. Student niepełnosprawny nie ma również możliwości swobodnego dostępu do gabinetów Prorektora ds. studenckich, do gabinetu Dziekana jak również do Dziekanatu. W Uczelni nie ma również innych udogodnień dla studentów niepełnosprawnych jak np. przystosowanej toalety.

W swojej działalności Koordynator ds. studentów niepełnosprawnych zajmuje się jedynie studentami chorymi przewlekle, niedowidzącymi lub niedosłyszącymi. Uczelnia umożliwia takim studentom indywidualizację planu zajęć, jak również możliwość nagrywania zapisu dźwiękowego z zajęć. Koordynator podkreślił również fakt, że w Uczelni planuje się przebudowę mającą na celu dostosowanie jej do potrzeb osób niepełnosprawnych, jednak palny nie są sprecyzowane.

W przypadku kolejnej oceny jakości kształcenia na danym kierunku studiów należy ocenić dokonane zmiany, odnieść się do stopnia realizacji zaleceń sformułowanych

poprzednio, efektów działań naprawczych, a także ocenić wpływ zmian infrastruktury na możliwość osiągnięcia założonych efektów kształcenia i jego jakość

Ocena końcowa 5 kryterium ogólnego – w pełni

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Stan techniczny budynków oraz ich wyposażenie pozwalają orzec, że Uczelnia w pełni zabezpiecza finansowo potrzeby infrastrukturalne. Uczelnia posiada odpowiednią infrastrukturę do realizacji kształcenia w ramach kierunku „administracja”. Jest wystarczająca ilość pomieszczeń dydaktycznych. Biblioteka zapewnia studentom dostęp do literatury obowiązkowej i uzupełniającej dla kierunku „administracja” zarówno bezpośrednio, jak i poprzez wymianę międzybiblioteczną, a także drogą elektroniczną. Minusem jest nie w pełni dopracowane udogodnienia związane z przystosowaniem infrastruktury dydaktycznej do potrzeb studentów niepełnosprawnych.

Nowoczesna baza dydaktyczna udostępniona dla studentów zasługuje na pozytywną ocenę. System weryfikacji efektów kształcenia uzyskiwanych na praktykach działa rzetelnie i z uwzględnieniem specyfiki kierunku studiów.

6. Badania naukowe prowadzone przez jednostkę w zakresie obszaru/obszarów kształcenia, do którego został przyporządkowany oceniany kierunek studiów

Ocena wpływu prowadzonych w jednostce badań naukowych na realizowany proces dydaktyczny, w tym na kształtowanie programu kształcenia i indywidualizację nauczania, oraz ocena udziału studentów w badaniach naukowych i w prezentacji /publikacji ich wyników

Badania naukowe realizowane w latach 1. 10. 2009 do 30.09. 2011 na WPiA WSPiA.

Projekt badawczy Zasady i instytucje stanowienia prawa w Polsce z perspektywy orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego.

Cel badań: Polskie prawodawstwo cechuje: nadmiar regulacji prawnych, niestabilności prawa, niespójność unormowań, brak przejrzystości systemu prawnego, niski poziom techniczno-legislacyjny. Wszystkie te wady prawodawstwa widać najlepiej (niezależnie od wszystkich innych analiz urzędowych np. Rady Legislacyjnej PRM i naukowych) z perspektywy orzecznictwa Trybunału Konstytucyjnego. Co więcej to ten organ mocą swoich orzeczeń powszechnie wiążących (i ostatecznych) określi podstawowe zasady poprawnej legislacji, które aplikowane do działalności legislacyjnej mogą poprawić stan legislacji w Polsce. Zespół naukowy bada podstawę konstytucyjną (źródło) owych zasad, ich treść i charakter normatywny (wywodzony przez TK z zasady demokratycznego państwa prawnego), przeszkody związane z ich aplikacją do praktyki oraz formułuje propozycje środków prawnych służących realizacji zasad poprawnej legislacji. Program ten został już rozpoczęty w zespole międzyuczelnianym i kontynuowany będzie także w ramach organizacyjnych i przy pomocy finansowej WSPiA w Poznaniu, po uzyskaniu przez nią uprawnienia do prowadzenia

studiów na kierunku prawa. Termin realizacji: 2008-2010. Planowane środki: 114.000 PLN. Wyniki badań zostaną opublikowane w formie monografii nakładem Wydawnictwa Naukowego WSPiA. W ramach realizacji projektu w latach 2009-2010 z inicjatywy Dziekana WPiA odbywały się cyklicznie spotkania zespołu badawczego. Ponadto w dniu 7 grudnia 2010r. zorganizowano konferencję naukową nt.: Wpływ wyroków Trybunału Konstytucyjnego na aktywność ustawodawcy w świetle najnowszych zmian prawa. Konferencja składała się z dwóch części: w pierwszej zaproszeni przedstawiciele organów administracji publicznej prezentowali praktyczne doświadczenia związane z działalnością w ramach przyznanych kompetencji w kontekście zmian ustawowych będących wynikiem orzeczeń TK.

Projekt badawczy nr VI: Patologie życia społecznego a bezpieczeństwo i porządek publiczny.

Celem badań naukowych jest analiza i próba zidentyfikowania związku przyczynowo-skutkowego pomiędzy zaistnieniem patologii w życiu społecznym członków społeczeństwa obywatelskiego a zapewnieniem realizacji standardów bezpieczeństwa państwa oraz porządku publicznego. W ramach projektu badawczego zostaną poddane rozważaniom zagadnienia istoty i przesłanek wpływających na występowanie patologii społecznych. Badaniem objęte zostaną rodzaje i przyczyny współczesnych patologii społecznych w aspekcie ewentualnego ich wpływania na bezpieczeństwo i porządek publiczny państwa jako organizacji. Uczestnicy projektu zbadają na przykładzie różnych środowisk oddziaływanie zachowań o znamionach patologii. W ramach projektu analizie poddany zostanie wpływ na bezpieczeństwo rozumiane jako zjawisko będące faktem spożywania napojów alkoholowych bez względu na okoliczności, motywy i sposoby picia przez przedstawicieli społeczeństwa w różnych kategoriach wiekowych. Badaniem objęty zostanie również wpływ na stan bezpieczeństwa państwa rozszerzający się zakres zjawiska narkomanii postrzeganej jako skutek rozwoju cywilizacji, tempa życia, odejścia od poszanowania podstawowych wartości społecznych respektowanych na etapie wcześniejszego rozwoju cywilizacyjnego. Kolejnym aspektem prowadzonych badań będzie poddanie analizie zakresu i przyczyn powstawania zjawiska przemocy w różnych jego aspektach zarówno przedmiotowych, jak i podmiotowych. Podstawowym celem prowadzonych badań będzie ustalenie wpływu dokonywanej weryfikacji patologii życia społecznego na bezpieczeństwo i porządek publiczny. Czas realizacji projektu: 1.10.2010 r. do 30.09.2011 r. Koszt realizacji projektu: 60 000 PLN. Rezultat projektu: publikacja naukowa. Badania zostały zainicjowane konferencją naukową zorganizowaną we współpracy z Wydziałem Prawa i Administracji Uniwersytetu A. Mickiewicza w Poznaniu w dniu 17 czerwca 2010r., następnie w trakcie realizacji procesu badawczego dwukrotnie prezentowane były wyniki postępu prac badawczych w dniach: 22.02.2011r. Konferencja pt.: Prawa Ofiar Przestępstw pod honorowym patronatem Rzecznika Praw Obywatelskich oraz Rzecznika Praw Dziecka; 29 .03.2011r. odbyła się kolejna konferencja w ramach realizacji projektu badawczego pt. Patologie wśród nieletnich w aspekcie międzynarodowych regulacji prawnych. Proces badawczy zakończył się wyniki w postaci pisemnej zostały złożone do druku.

Projekt badawczy nr VII: Wprowadzenie do metodologii badań bezpieczeństwa i porządku publicznego.

Celem badań prowadzonych w tym zakresie jest przedstawienie usystematyzowanego materiału stanowiącego podstawę w zakresie metod prowadzenia badań nad bezpieczeństwem i porządkiem publicznym. Przedmiotem badań będzie poddanie analizie możliwych do zidentyfikowania aspektów związanych z bezpieczeństwem w skali globalnej, regionalnej, państwowej i lokalnej. Zagadnienie procedur związanych z szeroko pojętym bezpieczeństwem publicznym stanie się kolejnym aspektem projektu badawczego w kontekście szybkości i sprawności działania administracji w kontekście realizowania postanowień umów międzynarodowych przez państwo. Badaniem objęte zostaną takie zagadnienia jak rola administracji spraw wewnętrznych w Polsce w zakresie zapewnienia bezpieczeństwa i porządku publicznego. Analizie poddana zostanie również rola administracji rządowej i samorządowej w działaniach na rzecz bezpieczeństwa i porządku publicznego. Badaniom w ramach metodologicznych rozważań poddane zostanie zagadnienie dot. dziejów instytucji państwowych odpowiedzialnych za bezpieczeństwo wewnętrzne. Kwestie zarządzania w sytuacjach kryzysowych oraz bezpieczeństwa wewnętrznego UE staną się kolejnym problemem nad którym skupią się uczestnicy badań. Czas realizacji projektu: 1.10.2010 do 30.09.2011 r. Koszt projektu: 60 000 PLN. Rezultat projektu: publikacja naukowa. W ramach realizacji tego projektu zorganizowana została konferencja międzynarodowa na Wydziale Prawa i Administracji w siedzibie WSPiA w Poznaniu pod hasłem „Kontrowersje wokół sekt” w dniu 05.05.2011 r. z udziałem przedstawicieli nauki ze wszystkich kontynentów. Współorganizowano w dniu 7.05.2011r. konferencję obejmująca tę sama tematykę w Warszawie – współorganizatorem była międzynarodowa organizacja FECRIS. Do druku (Wydawnictwo WSPiA) złożone zostały materiały zawierające wystąpienia uczestników konferencji oraz artykuły ekspertów z kilkunastu krajów świata zajmujących się badaniem zagrożeń dla bezpieczeństwa i porządku publicznego ze strony kontrowersyjnych społecznie grup religijnych (Załącznik 6 A. Wykaz publikacji). Badania prowadzone na Uczelni związane z kierunkiem „administracja” ZO ocenia pozytywnie. Uwzględniają one tematykę związaną z ocenianym kierunkiem. Wszystkie zakończyły się konferencjami naukowymi oraz zostały wydane publikacje zawierające materiały pokonferencyjne. ZO pozytywnie ocenia – z punktu widzenia oceny kierunku „administracja” – również działalność wydawniczą prowadzoną przez Wydawnictwo Naukowe WSPiA w Poznaniu.

Z opinii studentów wyrażonej w czasie spotkania wynika, że ze względu na obowiązki związane z pracą zawodową i życiem rodzinnym nie mają oni czasu na badania naukowe i nie są nimi zainteresowani. Uczelnia w ramach swojego wydawnictwa publikuje zeszyty naukowe „Homines Hominibus” jednak przeznaczone są one w większości dla pracowników naukowych Uczelni. Z analizy przedstawionych publikacji wynika, że artykuły studenckie pojawiają się bardzo rzadko.

Na Wydziale Prawa i Administracji WSPiA działają tylko dwa studenckie koła naukowe – „Detektyw” i „Ambasador”. Studenci zaangażowani w koła naukowe nie jeżdżą na konferencje naukowe ani też nie organizują takich na własnej Uczelni. Przyczyną takiego stanu rzeczy może być brak opracowania przez Uczelnie jasnych zasad finansowania studenckiego ruchu naukowego. Na działalność kół naukowych nie jest przewidziana

określona część budżetu. Studenci mają co prawda możliwość wnioskowania do Kanclerza o sfinansowanie danego projektu. Jednak jak sami podnoszą, bardzo trudno jest otrzymać dofinansowanie, a gdy już się to uda, kwota dofinansowania nie jest wysoka i przeważnie nie przekracza 500,00 zł. Studenci z koła naukowego podnieśli również, że zdarzyła się sytuacja, w której otrzymali oni dofinansowanie na wyjazd koła, jednak zostało ono cofnięte na 3 dni przed dniem realizacji projektu. Niskie wsparcie przez Uczelnię studenckiego ruchu naukowego należy ocenić negatywnie.

Ocena wpływu współpracy naukowej i badawczej z innymi uczelniami lub instytucjami z otoczenia gospodarczego i społecznego na proces dydaktyczny (dostęp studentów do nowoczesnego, unikatowego sprzętu i aparatury, nowych technologii, finansowanie zakupu specjalistycznego wyposażenia pracowni i laboratoriów jednostki itp.)

Na podstawie dokumentacji dot. programów badawczych oraz zorganizowanych konferencji naukowych ZO pozytywnie ocenia współpracę naukową i badawczą Uczelni z innymi podmiotami, a w szczególności z innymi uczelniami wyższymi oraz instytucjami związanymi z administracją publiczną i wymiarem sprawiedliwości. Prowadzone badania naukowe są skoordynowane z procesem kształcenia w ramach kierunku „administracja”.

Ocena końcowa 6 kryterium ogólnego – w pełni
Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryterium szczegółowego

Uczelnia w prawidłowy sposób realizuje badania naukowe w dziedzinach związanych z kształceniem w ramach kierunku „administracja”. Podsumowaniem badań są publikacje i konferencje naukowe. W pełni realizowana jest koncepcja łączenia dydaktyki z działalnością badawczo-naukową. Uczelnia w bardzo małym stopniu wspiera studencki ruch naukowy. Należy jednak zauważyć, że i studenci na ocenianym kierunku nie wykazują zainteresowania badaniami naukowymi.

7. Wsparcie studentów w procesie uczenia się zapewniane przez Uczelnię

1).

Ocena czy zasady rekrutacji umożliwiają dobór kandydatów posiadających wiedzę i umiejętności niezbędne do uzyskania w procesie kształcenia zakładanych efektów kształcenia

Zasady rekrutacji na studia licencjackie bazują na wynikach maturalnych, natomiast na studiach drugiego stopnia warunkiem ubiegania się o indeks jest dysponowanie kwalifikacjami studiów pierwszego stopnia. Na studia magisterskie nie przyjęto ograniczeń tzw. kierunkowych, tzn. przyjmowani są absolwenci różnych kierunków studiów.

Ocena czy nie zawierają regulacji dyskryminujących określoną grupę kandydatów

Zasady rekrutacji na studia nie zawierają ograniczeń podmiotowych. Zostały właściwie określone względem każdego poziomu kształcenia.

Ocena zasad ustalania wielkości rekrutacji - uwzględnienie związku liczby rekrutowanych studentów z potencjałem dydaktycznym jednostki i jakością kształcenia

Zasady rekrutacji oraz limity przyjęć na studia są właściwie skorelowane z zapleczem infrastrukturalnym i możliwościami kadrowymi. Nie zawierają one ograniczeń podmiotowych.

Ocena prawidłowości określenia nakładu pracy i czasu niezbędnego do osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia – ogólnych, specyficznych i szczegółowych (dla kierunku, poziomu kwalifikacji i profilu, modułu kształcenia)

Nakład pracy studenta przewidziany programem studiów jest właściwie skorelowany z liczbą semestrów, punktami ECTS oraz przedmiotów. Właściwie zaplanowano nakład pracy studenta przypadający na zajęcia dydaktyczne oraz bez bezpośredniego udziału nauczyciela akademickiego.

2).

Ocena czy system oceny osiągnięć studentów jest zorientowany na proces uczenia się, zapewnia przejrzystość i obiektywizm formułowania ocen, a wymagania w nim określone są wystandaryzowane

Uczelnia nie opracowała jednego spójnego systemu oceniania, zawierającego standardowe wymagania zapewniające obiektywizm formułowania ocen. Natomiast każdy prowadzący zajęcia ustala we własnym zakresie zasady oceny. Zdaniem studentów, w przypadku każdego kursu są oni oceniani obiektywnie, są informowani na pierwszych zajęciach o zakresie obowiązującego materiału oraz o formie i zasadach zaliczenia kursu, mogą znaleźć te informacje również w sylabusach przedmiotów. W opinii studentów prowadzący zajęcia przestrzegają przyjętych przez siebie kryteriów zaliczeń, które odnoszą się do przerobionego na zajęciach materiału. Egzaminy przeprowadzane na WSPiA pozwalają na weryfikację nie tylko zdobytej wiedzy, ale również umiejętności.

Po każdym egzaminie studenci mają możliwość wglądu do swojej pracy egzaminacyjnej, a prowadzący na ich prośbę zazwyczaj tłumaczą szczegółowo jakie błędy popełnili i co trzeba zmienić w sposobie uczenia się, żeby zaliczyć egzamin w terminie poprawkowym. Studenci są informowani o możliwości skorzystania z egzaminu poprawkowego lub trzeciego terminu. Studenci rzadko korzystają z formuły egzaminów komisyjnych.

3).

Ocena możliwości mobilności studentów stworzonych poprzez strukturę i organizację programu ocenianego kierunku

Uczelnia na ocenianym kierunku nie prowadzi programu wymiany studenckiej zarówno międzynarodowej jak i krajowej. Przyczyną takiego stanu rzeczy jest brak inicjatywy ze strony Uczelni oraz brak poinformowania studentów o takich możliwościach i w konsekwencji znikome ich zainteresowanie. Uczelnia nie daje studentom możliwości wyboru nauki języka obcego w trakcie lektoratów. Studenci mogą wybierać tylko poziom języka angielskiego.

Ocena działań wspierających mobilność studentów, w tym związanych z popularyzacją wiedzy na temat systemu ECTS, i ułatwiania studentom wykorzystania możliwości stwarzanych przez ten system zarówno w kraju jak i za granicą

Uczelnia wdrożyła skutecznie system przyznawania punktów ECTS. Studenci nie są w pełni świadomi istoty funkcji punktów. Uważają oni, że liczba punktów ECTS przyznawana za zaliczenie konkretnego kursu zależy od tzw. „ważności” przedmiotu. Przyczyną tego jest brak polityki informacyjnej.

Ocena wpływu współpracy międzynarodowej prowadzonej przez jednostkę na możliwość osiągnięcia zakładanych efektów kształcenia (wymiana studentów, udział studentów w badaniach realizowanych w ramach tej współpracy)

Brak inicjatywy zarówno faktycznej jak i informacyjnej mającej na celu umożliwienie studentom korzystanie z programów wymian.

4).

Ocena systemu opieki naukowej i dydaktycznej nad studentami ocenianego kierunku studiów, w tym wspomaganie studentów w procesie uczenia się: bez udziału nauczycieli akademickich oraz z wykorzystaniem technik i metod kształcenia na odległość

Studenci studiujący na WSPiA mają bardzo małe możliwości zindywidualizowania swojego toku studiów. Co prawda Regulamin Studiów przewiduje możliwość otrzymania indywidualnego planu studiów oraz programu kształcenia, jednak w praktyce te instytucje są wykorzystywane rzadko. Jak wynika z relacji studentów na Uczelni nie funkcjonuje system indywidualnej opieki naukowej nad wybitnie uzdolnionymi studentami. Ponadto podkreślenia wymaga fakt, że studenci w ogóle nie mają możliwości wyboru zajęć fakultatywnych co należy ocenić negatywnie ponieważ efektem tego jest zablokowanie studentom możliwości rozwoju indywidualnych zainteresowań naukowych.

Ocena kompletności informacji zawartych w programach poszczególnych przedmiotów (sylabusach) i ich przydatności studentom w procesie uczenia się

Sylabusy opracowane na potrzeby kierunku administracja stanowią podstawę informacyjną dla procesu kształcenia. W sylabusach obowiązujących do końca roku akademickiego 2011/2012, a także na lata najbliższe w sposób nieprecyzyjny opracowano i wskazano studentom metody kształcenia.

Ocena przydatności zalecanych materiałów dydaktycznych do realizacji zakładanych celów i efektów kształcenia

Materiały dydaktyczne wykorzystywane w toku kształcenia są właściwe z punktu widzenia kierunku studiów, metod i form dydaktycznych oraz deklarowanych efektów kształcenia.

Ocena mechanizmów motywujących studentów do osiągnięcia lepszych efektów kształcenia i ich skuteczności

Uczelnia nie utworzyła własnych funduszy stypendialnych mających na celu zmotywowanie studentów szczególnie uzdolnionych lub pracujących na rzecz Uczelni. Z rozmowy z Prorektorem ds. studenckich wynika jednak, że studenci wybitnie uzdolnieni lub zasłużeni dla Uczelni mogą uzyskać obniżenie wysokości czesnego. Decyzje w tej sprawie podejmuje Kanclerz w odpowiedzi na zaopiniowany przez Dziekana i Prorektora ds. studenckich wnioszek. Udzielanie zwolnień z opłat nie znalazło jednak oparcia w żadnym wewnętrznym akcie Uczelni i pozostaje w swobodnej i uznaniowej decyzji Kanclerza.

Ocena zakresu opieki materialnej i socjalnej oferowanej studentom ocenianego kierunku studiów

Warunki studiowania na WSPiA określa każdorazowo umowa o naukę zawierana ze studentem. Umowa w sposób kompleksowy określa prawa i obowiązki studenta. Wzorzec umowy nie zawiera klauzul analogicznych do uznanych przez UOKiK za niedozwolone. Ponadto, w umowie Uczelnia zobowiązuje się do niepodnoszenia opłat o więcej niż o 10% w stosunku do wysokości opłat z ubiegłego roku, co daje pewność studentom, że opłaty za studia z roku na rok nie ulegną znacznemu podwyższeniu.

System pomocy materialnej dla studentów reguluje na ocenianym kierunku Regulamin przyznawania oraz ustalania wysokości stypendiów wypłacanych z funduszu pomocy materialnej dla studentów WSPiA im. Mieszka I w Poznaniu. Akt ten kompleksowo reguluje system przyznawania każdego rodzaju pomocy materialnej zagwarantowanego studentom przez ustawę Prawo o szkolnictwie wyższym. Studenci nie zgłosili żadnych problemów z terminowością przyznawania i wypłacania świadczeń pomocy materialnej. Informacje na temat pomocy materialnej są publikowane na stronie internetowej Uczelni w sposób przystępny, umożliwiając studentom zapoznanie się z nimi, co należy ocenić pozytywnie. W ocenie studentów wysokość wypłacanych świadczeń jest odpowiednia.

Kryteria przyznawania stypendiów: socjalnych, specjalnych dla osób niepełnosprawnych oraz zapomóg są sprecyzowane w Regulaminie i nie stwarzają problemów interpretacyjnych.

Natomiast kryteria przyznawania stypendium rektora dla najlepszych studentów są niejasne i niedookreślone. Mianowicie stypendium rektora może otrzymać student, który uzyskał wysoką średnią ocen lub posiada osiągnięcia naukowe, artystyczne lub wysokie wyniki sportowe. Nie została jednak określona zależność pomiędzy wysoką średnią a uzyskanymi osiągnięciami. W Regulaminie nie znalazł się ponadto katalog osiągnięć, za które student może otrzymać stypendium ani też nie określono wagi konkretnych osiągnięć. Uznanie osiągnięć studenta zależy przede wszystkim od swobodnego uznania Komisji Stypendialnej, co należy uznać za stan niewłaściwy.

Zgodnie z Regulaminem, przyznawaniem świadczeń pomocy materialnej zajmują się odpowiednio Wydziałowa Komisja Stypendialna, Uczelniana Komisja Stypendialna oraz Odwoławcza Komisja Stypendialna. Z Regulaminu nie wynika jednak jakie zależności obowiązują pomiędzy komisjami oraz nie określono, która komisja wydaje decyzje w sprawie jakiego świadczenia. W skład Komisji zgodnie z ustawą wchodzi pracownicy uczelni oraz studenci, którzy stanowią większość ich składu. Decyzje w ramach Komisji są podejmowane z poszanowaniem demokratycznych zasad. Z analizy przykładów wydawanych decyzji stypendialnych wynika, że spełniają one wszystkie wymagania formalne stawiane przez art. 107 Kodeks postępowania administracyjnego, co należy ocenić pozytywnie.

Trzeba zwrócić uwagę na niepokojący fakt, że podziału dotacji na fundusz pomocy materialnej na wizytowanej Uczelni dokonuje się bez porozumienia z właściwym uczelnianym organem samorządu studenckiego, co stanowi naruszenie art. 174 ust. 2 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Ponadto żaden wewnętrzny akt Uczelni nie określa wysokości stawek stypendiów. Natomiast §3 zarządzenia nr 20/2012 Rektora WSPiA z dnia 8 października 2012 r. w sprawie powołania Uczelnianej i Odwoławczej Komisji Stypendialnej stanowi, że to Komisja Uczelniana określa wysokość przyznanego stypendium i określa rodzaj przyznawanej pomocy materialnej. Na koniec należy podkreślić, że sam Regulamin został wydany bez porozumienia z Samorządem Studenckim, co stanowi naruszenie art. 186 ust. 1 ustawy. Należy jednak zaznaczyć, że w dokumentacji znajduje się uchwała Parlamentu Studentów WSPiA w Poznaniu nr 2/2011 z dnia 17 października 2011 r., dotycząca zatwierdzenia Regulaminu, podpisana przez Przewodniczącego Samorządu Studentów, który zaczął pełnić swoją funkcję od 1 października 2012 r. Jak wynika z rozmowy przeprowadzonej z przedstawicielami Samorządu Studentów, większość uchwał Samorządu niezbędnych z punktu widzenia funkcjonowania Uczelni została podpisana w związku z oceną dokonywaną przez zespół Polskiej Komisji Akredytacyjnej, na prośbę władz Uczelni.

System pobierania opłat od studentów na wizytowanej Uczelni reguluje zarządzenie nr 33/2012 Kanclerza WSPiA z dnia 29 czerwca 2012 r. w sprawie wysokości opłat za naukę i usługi administracyjne na rok akademicki 2012/2013. Każdy student Uczelni jest obowiązany do zapłaty miesięcznej raty czesnego. Studenci pozytywnie ocenili wysokość czesnego, uznając je za odpowiednie w stosunku do wysokiej jakości kształcenia, co należy odbierać pozytywnie. Natomiast Uczelnia w swojej praktyce pobiera od studentów opłaty z naruszeniem przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. Wątpliwości budzi pobieranie opłaty za tzw. „wypromowanie studenta”, którą to opłatę student musi uiścić pod

koniec procesu kształcenia przed egzaminem dyplomowym. Opłata wynosi odpowiednio na studiach pierwszego i drugiego stopnia 400 i 600 zł. Pobieranie wymienionej opłaty stanowi obojęcie art. 99a ustawy, który zakazuje pobierania opłaty za egzamin dyplomowy. Pobieranie tej opłaty spotkało się z negatywną reakcją Samorządu Studenckiego, jednak nie przyniosła ona rezultatu, na pytania zainteresowanych studentów władze Uczelni nie odpowiedziały. W czasie spotkania studenci nie wiedzieli dlaczego zostanie im naliczona taka opłata. Ponadto warto zauważyć, że Uczelnia pobiera również opłaty takie jak – opłata za przedłużenie sesji (200 zł) oraz opłata za wypis z protokołu ocen (25 zł) co powoduje, że student wybierając studia na WSPiA kierując się niekiedy niewygórowanym czesnym, a później musi ponosić szereg dodatkowych opłat administracyjnych. Opisane powyżej praktyki, w tym niezgodność postępowania Uczelni z ustawą, należy ocenić jednoznacznie negatywnie.

Ocena działalności uczelni/jednostki wspierającej rozwój zawodowy, kulturowy i społeczny studentów

W wizytowanej Uczelni działa Samorząd Studentów, którego struktury i zasady działania określa wewnętrzny Regulamin. Samorząd Studentów nie posiada przyznanego własnego budżetu. W celu realizacji konkretnego projektu, przedstawiciele Samorządu muszą przedkładać każdorazowo kosztorys projektu i prosić o udzielenie zgody na finansowanie przez Kanclerza, po zaopiniowaniu wniosku przez Prorektora ds. studenckich. Dofinansowania oscylują w okolicach kwoty 500 zł. Nie zawsze zdarza się wydanie decyzji pozytywnej przez Kanclerza. Niewątpliwie taki sposób finansowania działalności studenckiej utrudnia jej rozwój i zniechęca do działania.

Uczelnia, pomimo przeniesienia do nowego budynku nie zapewniła siedziby dla Samorządu Studentów, w której znalazłyby się środki trwałe tj. komputer, kserokopiarka, telefon stacjonarny umożliwiające bieżące funkcjonowanie Samorządu. Powyższe zaniedbanie stanowi naruszenie art. 202 ust. 8 ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym.

Na pytanie o ocenę własnej aktywności przedstawiciele Samorządu Studentów stwierdzili, że nie jest ona zbyt duża, ze względu na małe wsparcie Uczelni, oraz nikłe zainteresowanie studentów działalnością Samorządu, ze względu na przewagę studentów studiujących w formie niestacjonarnej. W dalszej kolejności przedstawiciele Samorządu ocenili współpracę z władzami Uczelni jako trudną, chociaż prowadzącą w większości przypadków do kompromisu. Podsumowując, negatywnie należy odnieść się do praktyki bierności Uczelni we współpracy z Samorzodem Studenckim.

Opinie studentów prezentowane podczas spotkania z zespołem oceniającym, wskazywane przez nich mocne i słabe strony procesu kształcenia, poziom zadowolenia z systemem opieki naukowej, dydaktycznej i materialnej

Stanowisko studentów zaprezentowano w poszczególnych kryteriach cząstkowych.

Ocena poziomu zadowolenia z systemu opieki naukowej dydaktycznej i materialnej oraz sposobu rozstrzygnięcia skarg i rozpatrywania wniosków zgłaszanych przez studentów

Z opinii studentów wynika, że prowadzący zajęcia są dla nich dostępni, w czasie odbywania zajęć jak również udostępniają swoje adresy e-mail oraz w niektórych przypadkach numery telefoniczne. Wszyscy prowadzący mają ustalone godziny swoich konsultacji. Studenci podkreślili, że zawsze prowadzący są obecni na wyznaczonym dyżurze, jednak większość spraw mogą załatwić przed lub po zajęciach. Opisaną praktykę należy ocenić pozytywnie.

Harmonogram zajęć ustalany jest w porozumieniu ze studentami i z uwzględnieniem ich sugestii nawet już w czasie roku akademickiego. Zajęcia w czasie zjazdów studentów niestacjonarnych odbywają się w godzinach od 8.00 do około 18.00 i ułożone są blokowo. Między zajęciami przewidziane zostały przerwy w tym jedna dłuższa przerwa obiadowa. Natomiast w czasie sesji egzaminacyjnej zdarzają się sytuacje, w których studenci muszą zdawać od 3 do 7 egzaminów dziennie. Jednak w ich opinii taka sytuacja jest do zaakceptowania ze względu na niestacjonarną formę studiów.

W przedmiocie egzaminu dyplomowego studenci potwierdzili, że będą mieli możliwość wyboru promotora z grona pracowników Uczelni. Promotorzy zazwyczaj przedstawiają proponowaną listę tematów, studenci mają zagwarantowaną możliwość przedstawienia własnego tematu, co należy ocenić pozytywnie. Grupy seminaryjne na wizytowanym kierunku nie są zbyt liczne, ponieważ nie przekraczają 15 osób, co należy ocenić pozytywnie. Szczegółową organizację przebiegu egzaminu dyplomowego określa zarządzenie Dziekana Wydziału Prawa i Administracji nr 5/2010 w sprawie procedury i warunków formalnych przeprowadzania egzaminu dyplomowego. Zestandardyzowanie procesu przeprowadzania egzaminu dyplomowego również należy ocenić pozytywnie.

Warto również zwrócić uwagę, na fakt dostępności dla studentów dziekanatu oraz innych sekretariatów studenckich. Jednostki te tak, jak potwierdzili studenci są dla nich dostępne w dni powszednie jak również w terminach zjazdów. Studenci nie mają problemu ze swobodnym dostępem do sekretariatów – zazwyczaj nie tworzą się przed nimi długie kolejki. Na wyróżnienie zasługuje fakt dostępności dla studentów Prorektora ds. dydaktyki, który pełni dyżury dla studentów po kilka godzin każdego dnia. Studenci cenią sobie również funkcjonowanie tzw. wirtualnego dziekanatu, który ułatwia załatwienie większości spraw administracyjnych. Dla każdego roku studiów ustanowiony został opiekun, z którym studenci mają bardzo dobry i szybki kontakt. Podsumowując system administracyjny wdrożony na Uczelni spełnia wymagania studentów i zasługuje na wysoką ocenę.

Ocena końcowa 7 kryterium ogólnego – znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Zasady przyjęć na studia na poziomie licencjackim i magisterskim są właściwe z punktów widzenia profilu kandydata i absolwenta. Nie zawierają ograniczeń krzywdzących

podmiotowo. Rozmiary rekrutacji są adekwatne do warunków lokalowych i kadrowych. Nakład pracy studenta określony został właściwie.

2) Uczelnia dąży do standaryzowania systemu osiągnięć studentów. W tym celu prowadzący każdy z kursów jasno określa kryteria zaliczenia kursów. W ocenie studentów są oni przez prowadzących zajęcia w sposób obiektywny.

3) Uczelnia nie bierze udziału w programach wymian studenckich oraz nie wspiera szeroko rozumianej mobilności studenckiej.

4) System pomocy materialnej funkcjonuje na ocenianej Uczelni w sposób prawidłowy, jednak jego obsługa odbywa się bez porozumienia z Samorządem Studentów. Kryteria przyznawania stypendium rektora są niejasne i niedopracowane. Uczelnia pobiera również opłaty od studentów z naruszeniem znowelizowanych przepisów ustawy Prawo o szkolnictwie wyższym. System opieki dydaktycznej nad studentami należy ocenić pozytywnie, szczególnie ze względu na dostępność studentów do prowadzących zajęcia jak również do jednostek administracyjnych. System administrowania Uczelnią nastawiony jest na pomoc studentowi. Uczelnia nie współpracuje ściśle i nie wspiera Samorządu Studentów i innych organizacji studenckich.

8. Stosowanie na ocenianym kierunku studiów wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia zorientowanego na osiągnięcie wysokiej kultury jakości kształcenia

1).

Ocena działań zmierzających do zapewnienia wysokiej jakości kształcenia na ocenianym kierunku studiów

Uczelnia przedstawiła realizowany harmonogram dostosowywania swej działalności i przepisów wewnętrznych do nowych uregulowań prawnych. Przypadały one na cały miniony rok akademicki i obejmowały 14 obszarów tematycznych (strategia rozwoju, statut, regulamin studiów, prawa autorskie, pomoc materialna, wzór dyplomu, warunki rekrutacji, kodeks etyki studenta, program studiów, efekty kształcenia, zasady opłat za studia, wzór umowy student – uczelnia, opracowanie wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, monitorowanie karier zawodowych absolwentów). Zaangażowano do nich zespoły rektorskie, dziekańskie, założyciela, pracowników, prorektora, prodziekanów, samorząd studencki, dział rekrutacji, radcę prawnego, kierowników studiów podyplomowych oraz biuro karier.

Uczelniana Komisja ds. Jakości Kształcenia w okresie 2011/2012 miała trzy spotkania plenarne i wiele roboczych. Podejmowano na nich kwestie: zmian ustawowych, profili kształcenia, ECTS, efektów kształcenia, e-learningu, systemu antyplagiatowego, ankiet oceny jakości nauczania, procedur utrzymania kontaktu z absolwentami, procedur dyplomowania. Uczelnia uchwałą z 2006 roku wprowadziła system punktów ECTS. W bieżącym roku akademickim uchwałą nr 193/2012 zatwierdziła efekty kształcenia dla kierunku administracja na poziomie licencjackim i magisterskim w siedzibie Uczelni oraz dla pierwszego stopnia na kierunku administracja w Wydziale Zamiejscowym. Uchwałą nie przyporządkowuje kierunku

studiów do obszaru kształcenia ani efektów kształcenia do dziedziny nauki i dyscypliny naukowej. Dopiero załącznik do uchwały zawiera odniesienie do obszaru nauk społecznych oraz podaje profil ogólnoakademicki. Plany studiów zatwierdza uchwała nr 206/2012 z kwietnia 2012 roku.

Uchwała rekrutacyjna nr 187/2012 z 25 stycznia 2012 na studia pierwszego i drugiego stopnia oraz jednolite magisterskie w roku akademickim 2012 – 2013, w § 2 pkt. 2 nie określa, po jakich kierunkach studiów mogą rekrutować się kandydaci, co pozwala sądzić, że są przyjmowani absolwenci dowolnego kierunku studiów licencyjnych. Uczelnia przyjęła jednocześnie rozwiązanie w postaci różnic programowych wskazywanych przez dziekana. Zasadnym wydaje się jednak zalecenie doprecyzowania zasad rekrutacji dążąc do zestandaryzowania puli różnic programowych bazując na kierunkach studiów / dziedzinach i dyscyplinach naukowych do których przypisano efekty kształcenia.

Za właściwe należy uznać elementy zarządzania jakością kształcenia ze sfery organizacji procesu kształcenia oraz nakłady na zasoby biblioteczne. Do tych pierwszych należy zaliczyć m.in. procedurę wdrażania kształcenia na odległość, która obejmuje aspekty: formalne, techniczne, metodyczne, szkoleniowe, jakościowej weryfikacji i kontroli. Plany studiów na bieżący rok akademicki zatwierdza uchwała nr 206/2012 Senatu WSPiA z 25 kwietnia 2012 roku.

Uczelnia regularnie stosuje zestandaryzowane narzędzia zarządzania sferą dydaktyki, w tym, ankietę ewaluacyjną (np. zajęcia: Prawo administracyjne, Ustrój i funkcjonowanie prokuratury) czy zatwierdzanie pensum dydaktycznego (uchwała nr 199/2012), zatwierdzenie listy promotorów prac dyplomowych (uchwała nr 197/2012), upoważnienie osób z tytułem zawodowym magistra do prowadzenia wykładów (uchwała nr 192/2012).

WSPiA wdraża i ciągle doskonali wewnętrzny system zapewniania jakości kształcenia. W ramach systemu prowadzona jest systematycznie dwa razy do roku ocena zajęć dydaktycznych przez studentów, którzy wypełniają kwestionariusze ankietowe w czasie trwania zajęć oraz hospitacje zajęć. Po analizie pytań zawartych w kwestionariuszu ankietowym stwierdzić należy, że Uczelnia kompleksowo podchodzi do zagadnienia oceny zajęć dydaktycznych i chce zebrać jak najwięcej informacji. Wyniki oceny zajęć dydaktycznych są opracowywane w formie wykresu oraz części tekstowej zawierającej swobodne wypowiedzi studentów. Prowadzący zajęcia jest informowany przez Dziekana o otrzymanej ocenie. Z oceny zajęć dydaktycznych wyciągane są na bieżąco wnioski, które realnie wpływają na politykę kadrową Uczelni, o czym świadczy fakt kilkukrotnego rozwiązania umowy o pracę z pracownikami Uczelni, którzy nie sprawdzili się w roli dydaktyków. Studenci potwierdzili, że wyniki oceny zajęć dydaktycznych są dla nich widoczne właśnie poprzez zmianę obsady prowadzących zajęcia którzy zostali ocenieni negatywnie. Odsetek zwrotu ankiet wynosi ok. 90%. W rezultacie system oceny zajęć dydaktycznych wdrażany na Uczelni uznać należy za prawidłowy, a projektowane udoskonalenia za idące w dobrym kierunku.

Ocena przejrzystości struktury zarządzania procesem dydaktycznym na ocenianym kierunku studiów, a także systematyczności i kompleksowości przeprowadzanych ocen i

analiz osiągniętych efektów kształcenia, stanowiących podstawę doskonalenia programu kształcenia tj. efektów kształcenia, programu studiów oraz metod jego realizacji

System zapewnienia jakości kształcenia działa na poziomie uczelni i wydziału. Odpowiednie zespoły mają nazwę Uczelniany – i Wydziałowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia. Kompetencje oraz skład, procedury i narzędzia pracy powyższych zespołów określają uchwały nr 36/2007, nr 13/2008, 14/2008. Zatwierdzone na poziomie Senatu uczelni, odnoszą się do parametrów ilościowych oceny jakości kształcenia oraz wykorzystywania wyników ocen jakości kształcenia. Dokument określa wśród parametrów ilościowych stosunek liczby kadry akademickiej do studentów, minimum kadrowe, liczbę studentów na stanowisko w bibliotece, w salach dydaktycznych, dostęp do internetu, ofertę języków obcych, godziny zajęć dydaktycznych będące w ofercie kształcenia, liczebność seminariów magisterskich, liczebność grup, godziny zajęć, wyjazdy, przedmioty do wyboru.

Uchwała nr 14/2008 Senatu w sprawie wykorzystania wyników ocen jakości kształcenia wskazuje, że mogą być one wykorzystane do: doskonalenia programu i warunków realizacji procesu dydaktycznego, oceny pracowników i prowadzenia polityki kadrowej (w tym wynagrodzeń) i działalności marketingowej.

W skład Uczelnianego Zespołu Zapewnienia Jakości Kształcenia wchodzi pracownicy i studenci, na jego czele stoi prorektor. Wybór członków przez Senat uczelni na kadencję. Funkcja Zespołu sprowadza się do doradztwa i rekomendacji dla rektora. Zespół pracuje na bazie uczelnianych raportów i sprawozdań.

Na poziomie wydziału działa Wydziałowy Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia, jego funkcja polega na doradztwie i rekomendacji wobec dziekana, ponadto sporządza raporty i sprawozdania z ocen jakości kształcenia.

Struktura zarządcza w Wydziale Prawa i Administracji sytuuje na czele dziekana i prodziekana. Narzędziami kontroli są: okresowa aktualizacja programu studiów, kontrola sylabusów, hospitacje, ankiety ewaluacyjne, spotkania ze starostami grup studenckich przez władze dziekańskie.

Wydziałową Komisję ds. Jakości kształcenia w latach 2011-12-13 tworzy zespół pięcioosobowy, z tego dwie z tytułem zawodowym magistra oraz trzech doktorów. ZO stwierdził, że powołanie magistra na przewodniczącego Zespołu oraz taki jego skład, istotnie osłabia możliwości skutecznego oddziaływania, szczególnie względem pracowników naukowych stojących wyżej w strukturze akademickiej.

Do zadań WSZJK należy kontrola praktyk i procedury dyplomowania na wszystkich jego etapach. Działania te są wspomagane systemem antyplagiatowym. Okazano Dziennik praktyk studenckich, wzór dziennika praktyk, bardzo bogaty wykaz placówek prowadzących praktyki studenckie.

Struktura uczelni zgodnie z uchwałą nr 16/2008 z 19 grudnia 2008 roku na Wydziale Prawa i Administracji wskazuje na istnienie 6 zakładów. Uchwała nr 163/2011 na wydziale powołuje dwa instytuty, tj. Instytut Prawa i Instytut Administracji. ZO stwierdził brak konsekwencji w realizacji treści uchwał w zakresie instytucjonalizacji i powierzonych funkcji. Oba powyższe przypadki wskazują na niespójność działań, ponadto istotnie osłabiają strukturę i procedury zarządzania jakością kształcenia, gdyż stanowią wyrwę w strukturze poziomów zarządzania, w tym jakością kształcenia.

Zarządzenie Dziekana z 25 września 2010 roku reguluje procedurę dyplomowania bazującą na egzaminie dyplomowym. Egzamin odbywa się przed komisją (trzyosobową), przewodniczy dziekan lub prodziekan. Student losuje pytania, spośród uprzednio podanych zagadnień, ma możliwość wyboru na które będzie odpowiadać.

Na poziomie uczelni działa Senacka Komisja ds. Badań naukowych. Wydział Prawa i Administracji jest w niej reprezentowany.

Struktura zarządzania procesem dydaktycznym została określona uchwałą Senatu WSPiA nr 36/2007 z dnia 20 grudnia 2007 roku w sprawie systemu zapewniania jakości kształcenia na WSPiA. Uchwała określiła w jasny sposób strukturę organów Uczelni mających na celu poprawę jakości – Uczelnianego i Wydziałowych Zespołów Zapewniania Jakości Kształcenia. Powołane zespoły mają obowiązek corocznie przygotowywać raport w przedmiocie swojej działalności dla Rektora Uczelni. Senat Uczelni przyjął również uchwałę (nr 13/2008 z dnia 18 grudnia 2008 r.) określającą szczegółowe parametry ilościowe odnoszące się do oceny jakości kształcenia. Szczegółowo wymienione parametry to np. stosunek liczby nauczycieli akademickich do liczby studentów, liczba studentów przypadające na jedno stanowisko biblioteczne oraz liczebność grup. Dziekan Wydziału ma obowiązek przekazać wszystkie te informacje do wiadomości Rektora. Sformalizowana w ten sposób struktura zarządzania jakością kształcenia zasługuje na pozytywną ocenę.

Ocena efektywności systemu zapewnienia jakości kształcenia w zakresie analizy efektów kształcenia i mechanizmów służących monitorowaniu i doskonaleniu programu kształcenia, w tym dostosowywania do zmieniających się potrzeb interesariuszy zewnętrznych oraz potrzeb i możliwości interesariuszy wewnętrznych

Zarządzeniem nr 12/2008 Rektora Uczelni, powołano Uczelniany Zespół Zapewnienia Jakości Kształcenia. Na Wydziale Prawa i Administracji funkcjonuje Wydziałowy Zespół ds. jakości kształcenia, który powołany został Uchwałą Senatu Uczelni z dnia 20 grudnia 2007 r. Wydziałowy Zespół zostaje powołany na początku roku akademickiego i odbywa spotkania jeden raz w semestrze, podsumowując swoją działalność i przedstawia swoje wnioski i sugestie na posiedzeniu Uczelnianego Zespołu ds. jakości kształcenia. Wydziałowy Zespół uczestniczył w tworzeniu ankiety-opinii studentów, a w szczególności w kwestii programu nauczania, jego realizacji, oceny wykładowców oraz organizacji zajęć. Ankiety które zostały opracowane, miały wpływ m. in. na obsadę personalną wykładowców. Z przekazanych Zespołowi Oceniającemu protokołów z posiedzeń powyższego Zespołu, wynika, iż na spotkaniach omawiano kierunki działań uwzględniając sugestie dotyczące zmian w ankietach, sylabusach, planach zajęć oraz programach nauczania. Spotkania te miały ostateczny wpływ na kształt planów studiów oraz wytycznych w zakresie pisania prac magisterskich. Aktualnie trwa proces doskonalenia sposobu kształcenia.

Uchwałą nr 182/2011 Senatu Wyższego Szkoły Pedagogiki i Administracji im. Mieszka I w Poznaniu, przyjęto plan doskonalenia wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia, którego realizację powierzono Uczelnianemu i Wydziałowym Zespołom ds. Jakości Kształcenia.

System kontroli jakości kształcenia w Wydziale Prawa i Administracji opiera się przede wszystkim na:

- okresowej aktualizacji programów i planów studiów oraz sylabusów z poszczególnych przedmiotów nauczania,
- ocenie sposobu realizacji zajęć dydaktycznych (hospitacje zajęć),
- ocenie nauczycieli akademickich (ankiety),
cyklicznych spotkaniach ze starostami grup studenckich.

Rezultaty prac uczelnianych i wydziałowych podmiotów troszczących się o jakość kształcenia są podstawą do samooceny jakości kształcenia na wydziale.

Ewaluacja jest w Uczelni już pewnym zwyczajem. Ankieta została należycie przygotowana, zawiera 7 kryteriów oceny, zapytanie i nakład pracy studenta, część otwartą pozwalającą wyrazić ocenę w postaci otwartej. Kryteria oceny odnoszą się do: programu, prowadzenia zajęć dydaktycznych, prowadzącego nauczyciela akademickiego, organizacji zajęć, relacji nauczyciela do studenta, atmosfery zajęć, dostępności nauczyciela. Przedstawiona dokumentacja ewaluacji (za minione lata) pozwala zauważyć, że nauczyciele uzyskali zróżnicowane oceny, także takie były komentarze. Analiza wyników ankiet pokazuje, że najniższe noty osiągnięto za dostępność, najwyższe za fakt ich zrealizowania. Do oceny, raczej poniżej średniej, można zaliczyć prowadzenie zajęć, natomiast lepiej wypada kryterium program, atmosfera, relacje. Szczególnie fakt ocen za prowadzenie zajęć (oddający aspekt merytoryczny) powinien wzbudzić zainteresowanie zespołów jakości na poziomie całej uczelni i samego wydziału.

Uczelnia dysponuje kwestionariuszem ankiety dla absolwentów. Zawiera ona 21 pytań dot. kierunku, specjalności, przebiegu studiów, położenia na rynku pracy, korelacji pomiędzy studiami a rynkiem zatrudnienia. Analiza zawartości kwestionariusza ankiety pozwala ocenić ją pozytywnie, zaleca się jednakże uporządkowanie sekwencyjności pytań oraz silniejsze eksponowanie informacji o kapitale intelektualnym wyniesionym ze studiów i ewentualnie uwag o procesie kształcenia (odnoszących się do: nauczanych treści, metod dydaktycznych, praktyk, kompetencji społecznych).

ZO stwierdził, że system kontroli obsady zajęć dydaktycznych nie działa należycie (Załącznik nr 8.1.), gdyż dostrzeżono liczne uchybienia w obsadzie zajęć dydaktycznych. Nie potwierdzają tego jednakże arkusze hospitacyjne, które w zasadzie wystawiają pozytywną opinię pracownikom. Także Kwestionariusz oceny nauczyciela akademickiego za miniony rok wydaje się być słabo wykorzystywanym narzędziem diagnozy, gdyż jest on bardzo skromnie wypełniony treścią. O małej efektywności pionu kontrolnego systemu zapewnienia jakości kształcenia świadczy także lektura protokołów egzaminacyjnych w odniesieniu do weryfikacji stawianych ocen. Ujawnia się bowiem nienaturalny ich rozkład, przy silnej dominacji ocen bardzo dobry (np. m.in. Zarządzanie zasobami ludzkimi, Przygotowanie projektów do Unii Europejskiej).

Ocena przydatności tego systemu do badania zgodności programu kształcenia na danym kierunku studiów i metod jego realizacji z założonymi (lub wzorcowymi) efektami kształcenia albo ze standardami kształcenia, ocena jego dotychczasowej skuteczności w diagnozowaniu słabych stron programu kształcenia

WZZJK jest przydatny w przygotowaniu efektów kształcenia, programu, opiniuje zagadnienia egzaminacyjne na egzamin dyplomowy, prowadzi nadzór nad programem i treścią kształcenia, dokonuje oceny pracy dydaktycznej, weryfikuje procedury stopnia osiągnięcia efektów kształcenia. Należycie realizuje funkcję diagnostyczną programu kształcenia, mimo iż ZO negatywnie odniósł się do wybranej specjalności. Ponieważ decyzja jego uruchomienia wykroczyła poza kompetencje zespołu ds. jakości kształcenia.

Ocena systemu upowszechniania informacji dotyczących wyników monitorowania jakości procesu kształcenia i uzyskiwanych efektów kształcenia, oraz wprowadzanych zmian

Informacja o zakładanych efektach kształcenia dla ocenianego kierunku studiów oraz o systemie ich oceny i weryfikacji zamieszczana jest na stronie internetowej Uczelni (www.wspia.pl), a w przypadku dokonywanych zmian na bieżąco aktualizowana.

ZO przeanalizował sprawozdanie z działalności Wydziału Prawa i Administracji (uchwała nr 97/2010), dokumentację sprawozdawczą z działalności dydaktycznej i badawczej za rok 2009/2010, dokumentację Senatu zatwierdzającą projekty badawcze (m.in. uchwałę nr 98/2010), sprawozdanie Dziekana w roku 2011/2012.

Sprawozdanie Wydziałowego Zespołu ds. Jakości Kształcenia za lata 2007 – 2012 wskazuje na szerokie definiowanie jakości kształcenia, składają się na nią: monitorowanie i podnoszenie jakości kształcenia, tworzenie procedur, metod i warunków, programów, działalności promocyjnej i informacyjnej, podnoszenie konkurencyjności uczelni. Wydział dotychczas w ramach swych obowiązków z zakresu jakości kształcenia stosował następujące narzędzia pomiaru: ankietę ewaluacyjną, analizę programów i sylabusów, ujednotolił procedury.

Sprawozdanie Dziekana Wydziału Prawa i Administracji w roku 2011/2012 obejmuje sprawy organizacyjne, proces kształcenia, kadre i działalność naukową. W sprawach organizacyjnych dominującym wątkiem była reforma szkolnictwa wyższego i dostosowanie kształcenia do Krajowych Ram Kwalifikacji, poprawa funkcjonowania struktur wydziału, i przepływu informacji. Analiza struktury zarządzania i proces decyzyjny pozwala ZO uznać za niewłaściwe powierzenie funkcji kierowniczych (odpowiedzialność za kierunki studiów) na wydziale osobom z tytułem zawodowym magistra, ponadto mają one bardzo szeroki zakres obowiązków. Na wydziale działają komisje: stypendialne, rekrutacyjna, egzaminacyjna, naukowo – dydaktyczna, rada biblioteczna. Wobec pracy niektórych z tych ciał ZO zgłaszał w Raporcie uwagi krytyczne. Sprawozdanie Dziekana informuje o odbywaniu licznych spotkań z kadrą dydaktyczną, o kontaktach ze studentami, pełnieniu dyżurów i konsultacji. Należy w tym momencie wskazać, że prowadzenie dyżurów raz w miesiącu nie zaspakaja oczekiwań i potrzeb studentów, czemu dali wielokrotnie wyraz w ankietach ewaluacyjnych. Do pozostałych składowych Sprawozdania należą spotkania związane z KRK, minimami kadrowymi, efektami kształcenia, praktyki studenckie i ich realizacji. W odniesieniu do kwestii minimum kadrowego *Sprawozdanie* zauważa problemy na kierunku administracja na studiach drugiego stopnia oraz nierzetelność wypełniania oświadczeń o wyrażeniu zgody na wliczenie do tegoż minimum kadrowego. Dziekan pozytywnie podsumował działalność

naukową pracowników jednostki oraz współpracę z otoczeniem, w tym pozyskiwanie partnerów do prowadzenia praktyk studenckich, do współpracy czy inicjatywę drzwi otwartych.

Uczelnia prowadzi politykę informowania o wynikach kontroli jakości kształcenia. ZO zaobserwował niski stopień poinformowania pracowników naukowych o wynikach ewaluacji, gdyż zgodnie z opinią pracowników, nie dociera ona do wszystkich zainteresowanych. Pismo Prorektora ds. Studenckich z 13/10/2012 stwierdza, że każdy zainteresowany pracownik może osobiście dowiedzieć się o wynikach ewaluacji u dziekana wydziału. Z kolei studenci stwierdzili, że są informowani o swoich ocenach, natomiast o ewaluacji zajęć w stopniu zdecydowanie mniejszym.

WSPiA prowadzi działalność edukacyjną i promocyjną, np. poprzez program Lex. W ramach polityki informacyjnej należy wymienić wirtualny dziekanat, ponadto stosuje się praktykę komunikacji ze studentem drogą mailową.

2).

Ocena udziału interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w procesie zapewnienia jakości kształcenia i działań podejmowanych przez jednostkę, mających aktywizować uczestników i beneficjentów procesu kształcenia do podnoszenia jego jakości

Uczelnia angażuje interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych w proces zarządzania jakością kształcenia. Wewnątrz uczelni za takich uznano głównie studentów i pracowników naukowo – dydaktycznych, choć grupy te potwierdziły różny stopień poinformowania i zaangażowania. Badanie losów absolwentów było w WSPiA przygotowywane przy udziale władz uczelni, Biura Karier, zespół jakości na poziomie uczelni i wydziału, pracowników. Badanie losów absolwentów zapoczątkowano od października 2012 roku.

W pracach dotyczących ustalania koncepcji kształcenia na kierunku „administracja” na poziomie studiów pierwszego i drugiego stopnia, a także nad modyfikacją obecnie realizowanych planów studiów zaangażowani są pracownicy naukowo-dydaktyczni, studenci kierunku, a także pozostali pracownicy, co przekłada się na wzrost aktywności w tym zakresie. Aktywność studentów oraz kadry naukowo-dydaktycznej widoczna jest podczas realizacji projektów badawczych czy udziału w konferencjach w których to, biorą udział również przedstawiciele organów administracji publicznej (państwowej oraz samorządowej), a także centralnych i naczelnych organów państwa (RPO czy RPD). Koncepcja kształcenia również jest wynikiem pracy zespołu ds. Opracowania Celu Strategicznego. W roku akademickim 2011/2012 (5 października 2011 r., 4 grudnia 2011 r., oraz 24 lutego 2012 r.) odbyły się spotkania władz Wydziału z pracownikami nauko dydaktycznymi, które miały na celu dostosowania kształcenia do wymogów ustawy oraz wzrost jakości kształcenia.

W ramach Uczelni funkcjonuje Zespół ds. zapewnienia jakości kształcenia w skład którego wchodzi wyłącznie pracownicy Uczelni z wyłączeniem reprezentantów studentów. Studenci tym samym poza uczestnictwem w posiedzeniach Senatu nie mają wpływu na politykę projakościową Uczelni. Zgodnie z twierdzeniami Prorektora ds. studenckich jak i Kierownika Biura Karier Uczelnia prowadzi usystematyzowaną współpracę z otoczeniem społeczno-gospodarczym. Uczelnia współpracuje z pracodawcami, jednak głównie w celu nawiązania kontaktów umożliwiających odbycie przez studentów praktyk.

Przy tworzeniu nowych programów kształcenia w związku z wymaganiami Krajowych Ram Kwalifikacji studenci nie brali udziału. Mieli oni tylko możliwość zgłaszania uwag do programów na posiedzeniu Senatu. Przy tworzeniu programów kształcenia nie brali udziału również przedstawiciele pracodawców. Jednak zgodnie z opinią Prorektora ds. dydaktyki w zespole przygotowującym program zasiadały osoby, które prace naukową łączą z pracą zawodową i zatrudniają studentów. Wyniki monitorowania losów absolwentów również tylko w małym stopniu zostały uwzględnione w procesie wdrażania Krajowych Ram Kwalifikacji z powodu braku opracowania jednolitego raportu na temat losów absolwentów. Podsumowując w procesie tworzenia nowych programów udział interesariuszy zewnętrznych i wewnętrznych był bardzo mały.

Ocena stopnia zainteresowania studentów jakością kształcenia i ich wpływu na tę jakość

Studenci bardzo wysoko ocenili jakość kształcenia i warunki studiowania, stopień zainteresowania systemem zarządzania jakością kształcenia był zróżnicowany, raczej dominowała troska przez pryzmat własnej grupy czy rocznika studiów.

Na wizytowanym kierunku występuje małe zainteresowanie studentów procesem poprawy jakości kształcenia. Studenci przyjmują raczej postawy bierne polegające na wypełnieniu Kwestionariuszy ankietowych dotyczących oceny nauczycieli akademickich. Zdarzały się jednak przypadki, w których studenci sami sugerowali pewne zmiany w sposobie nauczania np. wprowadzenie nowych przedmiotów, np. metodyka pisania pism formalnych, które zostały uwzględnione przez władze Uczelni. Uczelnia nie prowadzi wśród studentów zorganizowanej promocji jakości kształcenia, mającej na celu włączenia studentów w budowę kultury jakości.

Ocena roli przedstawicieli studentów w organach kolegialnych uczelni/ jednostki oraz przedstawicieli Parlamentu Studentów RP w procesie zwiększania świadomego wpływu studentów na jakość kształcenia, optymalizację osiągniętych efektów kształcenia i ich dostosowywanie do aktualnego poziomu wiedzy i wymagań otoczenia społeczno-gospodarczego, w tym rynku pracy

Przedstawiciele studentów, jak sami przyznali, biorą faktyczny udział tylko w następujących gremiach kolegialnych na Uczelni: senat, komisje stypendialne oraz rada biblioteczna, gdzie ich aktywność jest niska i ogranicza się do obecności. Nie pełnią oni znaczącej roli w procesie zwiększania świadomego wpływu studentów na jakość kształcenia, co zasługują na negatywną ocenę. Przyczyną zaistnienia takiego stanu rzeczy należy upatrywać zarówno po stronie Uczelni, która nie współpracuje ze studentami jak i po stronie studentów, którzy przejawiają brak aktywności.

Tabela nr 1. Ocena możliwości realizacji zakładanych efektów kształcenia (odrębnie dla każdego poziomu kompetencji).

Studia pierwszego stopnia

zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+		+/-	+
umiejętności	+	+/-	+		+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+		+/-	+

Studia drugiego stopnia

zakładane efekty kształcenia	program i plan studiów	kadra	infrastruktura dydaktyczna/ biblioteka	działalność naukowa	działalność międzynarodowa	organizacja kształcenia
wiedza	+	+	+	+	+/-	+
umiejętności	+	+/-	+	+	+/-	+
kompetencje społeczne	+	+	+	+	+/-	+

- + - pozwala na pełne osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- +/- budzi zastrzeżenia - pozwala na częściowe osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia
- -nie pozwala na osiągnięcie zakładanych efektów kształcenia

Ocena końcowa 8 kryterium ogólnego – znacząco

Syntetyczna ocena opisowa stopnia spełnienia kryteriów szczegółowych

1) Uczelnia podjęła właściwe działania służące zapewnieniu wysokiej jakości kształcenia oraz kulturze prawnej. Struktura systemu zarządzania dydaktyką jest czytelna na poziomie uczelni i władz dziekańskich, brak jednakże (w aspekcie funkcjonalnym) podmiotów niższego rzędu oraz należytego powiązania pełnionych funkcji z pozycją zawodową i środowiskową. Sprawozdawczość z kierowania kształceniem jest prowadzona, jednakże nie domaga pion kontroli jakości, który analizowałby dokumentację oraz był władny do podejmowania stosownych inicjatyw i decyzji. Polityka informacyjna nie budzi zastrzeżeń. Studenci cyklicznie wypełniają ankiety dotyczące oceny zajęć dydaktycznych. Wyniki ankietyzacji są uwzględniane w polityce kadrowej, a studenci widzą ich rezultaty i pozytywny wpływ na zapewnianie jakości kształcenia. System zapewniania jakości kształcenia przybrał sformalizowaną postać, która jest przestrzegana w Uczelni.

2) Interesariusze są włączeni w proces konstruowania oferty dydaktycznej, w mniejszym stopniu śledzą bieżące zarządzanie i jego rezultaty. Interesariusze zewnętrzni i wewnętrzni w

tym studenci nie uczestniczyli w procesie przygotowywania programów kształcenia. Studenci w nieznaczny sposób są włączani w prace na rzecz podnoszenia jakości kształcenia.

9. Podsumowanie

Tabela nr 2 Ocena spełnienia kryteriów oceny programowej

Kryterium	Stopień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
koncepcja rozwoju kierunku		X			
cele i efekty kształcenia oraz system ich weryfikacji		X			
program studiów		X			
zasoby kadrowe		X I stopień	X II stopień		
infrastruktura dydaktyczna		X			
prowadzenie badań naukowych		X			
system wsparcia studentów w procesie uczenia się			X		
wewnętrzny system zapewnienia jakości			X		

Ocena możliwości uzyskania zakładanych efektów kształcenia i rozwoju ocenianego kierunku w wizytowanej jednostce oraz zapewnienia wysokiej jakości kształcenia, a także wskazanie obszarów nie budzących zastrzeżeń, w których wewnętrzny system zapewnienia jakości kształcenia jest wysoce efektywny oraz obszarów wymagających podjęcia określonych działań (uzasadnienie powinno odnosić się do konstatacji zawartych w raporcie, zawierać zalecenia)

Wydział zapewnia właściwą realizację deklarowanych efektów kształcenia, rozwoju kierunku studiów administracyjnych, jednakże zasadnym jest silniejsze skoncentrowanie się na działaniach projakościowych, na większym upodmiotowieniu wszystkich wewnętrznych udziałowców i interesariuszy procesu kształcenia oraz aktywności naukowej. Zaleca się silniejsze otwarcie na lokalny i regionalny rynek edukacyjny, nie tylko w celu penetracji kandydatów na studia ale szerszego i głębszego środowiskowego zaangażowania. Pozwoli to wzmocnić i utwierdzić dobrą pozycję i odbiór społeczny absolwentów.

Bez wątplenia przejawem perspektywicznego podejścia Uczelni do nauki i kształcenia będzie silniejsze skoncentrowanie się na własnych badaniach naukowych, w tym współtworzących uczelniane środowisko naukowe. Powinno przynieść to także pozytywne rezultaty w stabilności kadry, wiązaniu się ze szkołą i traktowanie jej jako miejsca promocji siebie. Ważnym filarem tego typu działań może być system zarządzania jakością, który powinien odejść od biernego monitorowania i sprawozdawczości na pozycje aktywnego i kreatywnego zarządzania nauczaniem, badaniami naukowymi i zasobami kadrowymi.

Wniosek końcowy po odpowiedzi Uczelni na raport ZO

W związku z przedstawioną przez WSPIA w Poznaniu odpowiedzią na raport, dokumentującą podjęte działania oraz nowy stan faktyczny zachodzą przesłanki do zmiany ocen w kryteriach cząstkowych dotyczących zasobów kadrowych, systemu wsparcia studentów oraz wewnętrznego systemu zapewnienia jakości kształcenia z „znacząco” na „w pełni”. Podstawą takiej decyzji na tym etapie postępowania jest dopełnienie przez Uczelnię post factum wymaganych obowiązków.

Tabela nr 3.

Kryterium	Stoień spełnienia kryterium				
	wyróżniająco	w pełni	znacząco	częściowo	niedostatecznie
zasoby kadrowe		X I i II stopień			
system wsparcia studentów w procesie uczenia się		X			
wewnętrzny system zapewnienia jakości		X			

Sporządził na bazie raportów cząstkowych

Dr hab. Krzysztof Szewior

Wrocław, w dniu 15 listopada 2012 roku

